

Која се служи у светом граду Јерусалиму 23. октобра када се празнује успомена светога апостола Јакова, као и у Недељу по Рођењу Христовом - Богоотаца, када се Свети апостол Јаков такође празнује, са светим царем Давидом и праведним Јосифом.

На средини храма поставља се амвон, ако већ не постоји, и на том амвону постављају се три аналогија (налоња), окренута тако, да онај који са њих чита буде окренут према западу, а такође западу је окренуто и онолико седишта колико има служашчких свештеника,

Када је приспело време Божанствене службе, долазе свештеник и ђакон у свети храм, ћутећи целивају свете иконе, улазе у свети олтар и поклоне се часној Трпези.

Свештеник се облачи у потпуно свештеничко одјејање. Ако свештеник има одликовања (набедреник или напрсни крст), на овој Литургији их не ставља на себе. При облачењу не говори никакве молитве. Ђакон такође облачи стихар, ставља наруквице и опасује се орарем, и тако опасан остаје за све време Свете Литургије.

На часну Трпезу се поред светог Еванђеља са обе његове стране стављају: једна књига Апостолских посланица - Апостол, и друга Старозаветна пророчанства - Паримејник.

Входъ Архїерейн во храмъ въ мѣнтію не облачїтсѣ, а прїимъ жезлъ то́кмѡ въ рѣкѣ безъ панѣклїн (сѣлка) стѣнетъ предъ свѣтѣми двѣрьми поклонївсѣ трїжды къ востѣокѡмъ глагола въ себѣ «Бѣже, очїстї мѣ, грѣшнаго!» цѣлѣетъ ѡбразъ Хрїстѡвъ и Богородицы; тѣже и ещѣ трїжды поклонївсѣ къ востѣокѡмъ, поклонѣетсѣ соелѣжащымъ и народѣ, и вхѡдитъ во олтарѣ южными двѣрьми. По обычаю поклонївсѣ свѣтѣй трѣпѣзѣ и цѣловѣвъ ю, облачѣютъ егѡ дїаконн ничтѡже глаголюще въ стїхарѣ, епїтрахїлѣ, по́мѣз, нарѣкѣвницѣ, пѣлнцѣ, фелѡнь и великїй омофѡрїй (е́гѡже не енмѣютъ до концѣ лїтѣргїи) безъ панѣгн, мѣтры, орлецо́въ и архїерейскнхъ свѣщннкѡвъ (дїкнрїѣ и трнкрїѣ). Облачѣютсѣ тѣкѡжде и вси соелѣжащїи свѣщѣнницѣ же и дїаконн во своѣ ен нхъ одѣжды. Едннхъ отъ свѣщѣннкѡвъ ѡмывъ рѣкн и поклонївсѣ трїжды предъ жѣртвеннкомъ, совершѣетъ проскомнїю ничтѡже глагола: нзрѣзѡветъ свѣтѣй ѡгнецъ и полагаѣтъ на дїкѡсѣ; влнѣетъ въ свѣтѣю чѣшѣ отъ вннѣ вкѣпѣ и воды; тѣже по обычаю Іерѣсалїмскомѣ соелѣжѡвъ не покрывѣетъ, по обычаю же ѡстрова Закнѣда покрывѣетъ ѡ, ѣкоже обычнѡ, кадѡ пѣрвѣе звѣздицѣ и покрѡвы. Ѣще же нзвѡлитъ предѣтоѡтель, мѡжетъ совершїти проскомнїю обычнѡ по чїнѣ Златѡѡстагѡ, то́кмѡ зрн частнїцѣ девѣтѣю въ чѣстѣ и пѣмѣтѣ свѣтѣгѡ апѡстола Іѣкѡва, Брѣта Бѣжїѣ, нзѡчн.

По семъ дїаконн отвѣрзѣютъ царскїѣ двѣрн, нхѡдѣтъ на

Проскомидија се на овој Литургији врши за време певања херувимске песме: „Нека ћути свако људско биће" Ако архијереј или старешина цркве заповеди да Проскомидија буде пре свете Литургије, онда је треба вршити, као што следи: свештеник и ђакон најпре оперу руке, не изговарајући уобичајене молитве, па онда свештеник ћутећи извади Агнец из просфоре, ставља га на дискос, (жртвује га), и сипа вино и воду у свети путир. Ако свештеник хоће да спомиње на Проскомидији имена живих и преминулих, онда врши Проскомидију, као што је то обичај на Литургији Светога Златоуста и Светога Василија. Девету частицу (за чинове) тада види: У славу И част Светога славнога апостола Јакова, брата Божјег и првог епископа јерусалимског. Молитву Проскомидије: Боже, Боже наш... и отпуст Проскомидије не говори.

Ђакон излази из светог олтара и стаје са стране царских врата, гледајући према западу (ако има два ђакона то обојица чине; стану један са једне, а други са друге стране царских врата).

солену и стѣнѣтъ одеснѣю и ошнѣю царскихъ вратъ съ лицемъ къ народѣ. Вгдѣ же врѣмѣ, кѣждо нхъ глаголетъ дѣаконства своѣ стѣвъ на среднѣѣ солену съ лицемъ къ народѣ.

Свештеник стаје пред часну Трпезу окренут према истоку, говори тихим гласом:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, једној, јединственој и нераздељивој Тројици, која нас сједињује и просвећује, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим, исто тихим гласом:

Владико, Господе Боже наш, не презри мене који сам укаљан многим гресима. Ето сам приступио овој божанској и пренебеској Твојој свештенорадњи, не зато што сам достојан, већ удајући се у Твоју доброту. Глас Ти уносим Боже, буди милостив мени грешноме, згреших небу и пред Тобом и нисам достојан да уздигнем поглед на ову Твоју свету духовну трпезу, на коју се Твој Јединородни Син и Господ наш Исус Христос приноси мистично на жртву од мене грешног и сваком нечистоћом упрљаног. Ради тога приносим Теби мољење и благородност, да ми пошаљеш Свога Духа Утешитеља, да ме укрепи за ову службу, да ме удостоји да вест, коју си ми Ти објавио, без осуде проповедам народу, у име Христа Господа нашег, са којим си благословен, заједно са Светим и Животворним, и Једносуштним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Архїерей (или Іерей) стоа́ предз сватѡу трпѣзоу сз лицѣмз кз востѡкѡмз, возгласаетз:

СЛА́ВА О́ТЦУ и СЫ́НУ и СВАТѡМУ ДУ́ХУ, трѡнчнѡму и едїннѡму свѣту́ Божествѡу, едїннѣ въз Трѡнцѣ свѡаго и раздѣла́емаго нераздѣльнѣ, нынѣ и прїснѡ и во вѣки вѣкѡвз!

Людїе: Аминь!

По прокомїдїи сватѣхз дарѡвз, стоа́ предз сватѡу трпѣзоу закљученымз ещѣ краснымз двѣремз глаголетз тайнѡ молїтвѣ сїю Архїерей (аще ли же несть Архїереа, Іерей):

Во мно́жествѣ грѣхѡвз оквернѣннагѡ да ма не уничижиши, Владыко Господи Бо́же нашз! Се во прїстѡпїхз кз божественнѡму семѡ и небеснѡму таїнствѡу Твоемѡ, не такѡ достѡннз сын, но на Твоѡ възрѡа́ благоутѣннѡ испѡцїа́ Ти гласз сей: Бо́же, милостивз еди мнѣ, грѣшнѡму! Согрѣшихз на небо и предз Тобѡу и несьмь достѡннз. Воззрѣти на свѡщѣннѡу Твоѡ сїю и дѡхѡвнѡу трпѣзѡу, на нейже едннорѡдннѡ Твоѡ Сынз и Господь нашз Инѡсз Хрїстѡсз мнѣ, грѣшнѡму и всѡкою сквернѡю окалѡннѡму, таїнѡ предлагаетсз въз жертвѡ! Сего́ радн Тееѣ молѡ и благодарїеїе приношѡ ниспѡслѡти ми Дѡха Твоегѡ Утѣшителя, Укрепляюща и Утверждающа ма кз слѡжѣ сей и отз Тееѣ возвѣщѣнннѡ ми гласз неосѡжденнѡ людѣмз сей провѣщѡти спѡдобн! Во Хрїстѣ Инѡсѣ, Господѣ нашѣмз, сз Нїмаже благословѣнз еси со пресвѡтѣмз, бланнѡмз, животворѡщнмз и еднносѡщнмз Твоимз Дѡхѡмз, нынѣ и прїснѡ и во вѣки вѣкѡвз.

Людїе: Аминь!

После молитве повлачи се завеса са царских врата, које се отварају и тако отворене остају све до причасна.

Саслуженик, стојећи пред часном Трпезом окренут према истоку, говори гласно:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројичанској и Јединичној светлости Божанства, која пребива у Тројици појединачно и разликује недељиво. Тројица је један Бог Сведржитељ, чију славу небеса објављују, земља је предео Његове власти, и море (је област) Његове моћи, и свако живо и разумно биће стално исповеда Његову узвишеност. Јер Њему припада свака слава, част, власт, величање и прослављање, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник гласно изговара ову молитву:

Дародавче добара и Цару векова, и Творче свега што постоји, прими Цркву Твоју која Ти прилази кроз Твога Христа. Испуни све што је корисно, приведи све у савршенство, и учини нас достојним благодаћу Твога освећења, окупљајући нас у Твоју Свету Саборну и Апостолску Цркву, коју си стекао часном крвљу Твога Јединородног Сина Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен и увек прослављен, заједно са Пресветим и Добрим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове, векова.

Архидјакон (или јерей) стоји пред сватом трпезом из лицемз кз востокѡмз, возглаголетз:

Слава Отцѣ и Сынѣ и Свѣтомѣ Дѣхѣ, трѡнѡномѣ и едѡнѡном свѣтѣ Божествѣ, едѡнѡнѣ вѣ Трѡнѣ ѡцаго и раздѣлаемаго нераздѣльнѣ! Трѡнца бо едѡнѣ Богѣ Вседержителѣ, вѣгѡже слава повѣдѡютз небеса, земля же владычество вѣгѡ, море державѣ вѣгѡ и всѣ чѣстѣннаѣ же и ѡмнаѣ тварѣ величество вѣгѡ проповѣдѡютз всегда! И ѡкѡ томѣ подобѡетз всѣкѡѣ слава, честь, державѣ, величѡе и великолѣпѡе, нынѣ и прѡсѡ и во вѣки вѣкѡвѣ!

Людје: Аминь!

Архидјакон самз глаголетз или благословлетз јерей сослажацаго глаголѣти молѡтѣ ѡѡ вѣ слышанѡе вѣѣмз:

Благодѣтелю и Царю вѣкѡвѣ и тварѡи всѣкѡѣ Бодѣтелю, прѡимѡи прѡходѡщѡю Ти Христѡмѣ Твоѡмѣ цѣрковѣ Твоѡ! Кѡеѡждѡ полѣзноѣ прѡшенѡе испѡлни! Прѡведѡи вѣѣхѣ вѣ совершѡнѡе и достѡѡны насѣ содѣлаѡи благодѣти ѡбѡщѡнѡѣ Твоѡгѡ, сообрѡѡ насѣ во свѣтѡю Твоѡ сообрѡнѡю и апѡстѡльскѡю цѣрковѣ, ѡже стѡжѡлѣ ѣдѡи чѣстѡю крѡвѡю едѡнѡрѡднагѡ Твоѡгѡ Сѡна, Господа же и Спѡѡѣ нашегѡ Инѣѡѣ Христѡѣ, из Нѡмѣ блѡгословѡнѣ ѣдѡи и препрѡславленѣ из прѣсвѣтѡѡмѣ и блѡгѡмѣ живѡтѡвѡрѡцѡнѡмѣ Твоѡмѣ Дѣхѡмѣ, нынѣ и прѡсѡ и во вѣки вѣкѡвѣ!

Народ: Амин.

Ђакон стане на сред солеје, окренут народу, говори:

Господу се помолимо.

Народ ништа не одговара.

Свештеник узима кадионицу, кади трипут с предње стране часну Трпезу и говори гласно

Боже, Ти који си примио Авељеве дарове, Нојеву и Авраамову жртву, Ароново и Захаријино кађење, прими и из руку нас грешних ово кађење као пријатан мирис за опроштај грехова наших и свеколиог Твог народа Јер Ти си благословен и Теби припада слава, Оцу и Сину, и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон на јужна врата улази у олтар.

Народ пева: Јединородни Сине, и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављен са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Людје: Аминь!

Діаконъ, всегда лицемъ обращенный къ людемъ, возглашаетъ:

Господъ помолнмса!

Людемъ ничтоже отвѣщавающимъ, принмъ Архіерей (или Іерей) кадило и кадѣ св. трапѣзѣ возглашаетъ зра къ востокѣмъ молитвѣ ѿ:

Боже, пріемый Авелевы дары, Нѡевѣ и Авраамовѣ жертвѣ, Арѡново и Захаріино кадило, принми и отъ рѣкъ насъ грѣшныхъ кадило сіе въноу благоуханіа и оставленіе грѣхѡвъ нашихъ и всѣхъ людѣй Твоихъ! Іѣкѡ благоловѣнъ си и Тебѣ подобаетъ слава, Отцѣ и Сынѣ и Свѣтомѣ Дѡхѣ, нынѣ и пріснѡ и во вѣки вѣкѡвъ!

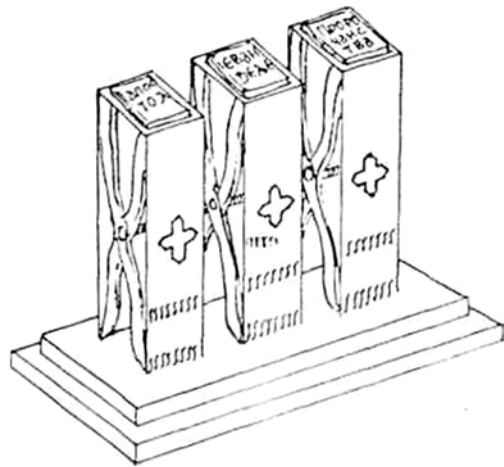
Людје: Аминь!

Таже вхѡдатъ діакони во свѣтый олтаръ малыми двѣрьми. Архіерей же (или Іерей) отдаетъ кадильницѣ. И ѡбѣ пѣвцы начиниютъ со сладкопѣніемъ пѣти тропарь:

Единородный Сынѣ..

Док се ово пева свештеник даје ђакону у десну руку Свето Еванђеље, а у леву Апостолске посланице - Апостол (ако има два ђакона, онда једноме даје Свето Еванђеље а другоме Апостолске посланице - Апостол), сам узима књигу Старозаветних пророчанстава - Паримејник и држи га са леве стране груди. Ако свештеник служи сам без ђакона, онда даје књигу Старо-заветних пророчанстава - Паримејник једном чтецу, Апостолске посланице - Апостол другом чтецу, а сам узима Еванђеље, и тако чине Вход; пред њима иду свећеносци са упањеним свећама. Вход се врши на овај начин: Излази се на северна олтарска врата и иде се до западног зида храма (ако је могуће излази се и у припрату кроз њена северна врата, па се улази на њена главна врата у храм, и долази до амвона). Свештеник улази на амвон и полаже на један налоњ књигу коју је носио. Такође и од ђакона узима свето Еванђеље и Апостолске посланице-Апостол и поставља сваку књигу на посебан налоњ. Књиге су распоређене тако, да је Еванђеље на средњем налоњу, Апостолске посланице - Апостол са десне стране (гледајући из храма према олтару), а књига Старозаветних пророчанстава - Паримејник са леве стране.

Прѣимъ же Архїерей (или Іерей) отъ свѣтѣхъ трапѣзы Писанїа Свѣтѣа, Пророкн и Апостолъ, и вѣдѣхъ а Іереемъ или діаконѡмъ, предидѣшымъ свѣщеносцемъ, нсходнтъ изъ олтарѣа и творнтъ входъ, держѣ самъ десною рѣкою жезла, шѣнцѣю же свѣтѡе Евангелїе на персѣхъ. Обышѣдше свѣтѣю трапѣзѣа съ южныа странѣа, такоже обычнѡ, нсходѣтъ себѣрными двѣрьми и идѣтъ даже до западныхъ стѣнѣа храма. Таже возвращшеса среднюю частїю храма ко олтарю и пршѣдше къ аналогїю, Архїерей полагаѣтъ на него Евангелїе, Апостолъ и Пророкн, шѣдше же стѣндѣтъ ѹ степеней соленї до концѣа пѣнїа; а свѣщеносцы стѣндѣтъ со свѣщѣами съ обѣихъ странъ аналогїа лицѣмъ дрѣгъ протївѣа дрѣга до внесенїа свѣтѣихъ Писанїй во олтарѣа. Таже Архїерей (или Іерей) возгласнѡ мѡлнтѣа зрѣа къ востѡку.

Тада иду до степеница солеје и тамо стоје док се не заврши песма: Јединородниј Сине и Слове... Кад се заврши певање, свештеник окренут према истоку, говори гласно ову молитву:

Боже Сведржитељу, преславни Господе, који си нам даровао улазак у Светињу над Светињама доласком Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа, молимо и преклињемо Твоју Милост, зато што смо престрашени и уздрхтали јер ћемо стати пред Твој свети жртвеник, послани на нас, Боже, Твоју милосрдну благодат и освети наше душе и тела и духове, и упути мисли наше ка побожности, да са чистом савешћу принесемо Теби дарове, приношења и плодове, ради опроштаја наших грехова и добијања милости за Твој свеколики народ, благодаћу и милошћу Јединородног Сина Твог, са којим си благословен у векове векова.

Народ: Амин.

Божје Введержителю, великонмените Господи, дабый намъ входъ во свѣтѣа свѣтыхъ пришествіемъ Единороднагъ Твоегѡ Сына, Господа же и Бога и Спаса нашегѡ Иисуса Христа, молимъ и просимъ Твою благодѣию, зане пристрашнн есмь и трепетнн, хотѣще предстаѣти свѣтомъ Твоемъ жертвенникъ: ниспосли на ны, Божје, благодѣть Твою благодю и освети наша души и тѣлесѧ и дѣхн, и измѣни мѣдрѡваніѧ наша ко благочестію, такъ да въ чистѣй совѣсти принесемъ Ти дары, дѣлнѧ, плоды во отверженіе нашихъ согрѣшеній и во очищеніе вѣхъ людей Твоихъ! Благодѣтію и человеколѡбіемъ Единороднагъ Твоегѡ Сына, съ Нимже благословѣнъ еси во вѣкн вѣкѡвъ!

Людје: ѿмннь!

По семъ входѣ въ свѣтѣйшій олтарѣ, глаголетъ тайноу
 молитвѣ Архїерей (или Іерей) приклонѣнь главоу:

Щедре и мѣлостиве, долготерпѣливѣ и многомѣлостивѣ и
 истинне Господи, призри отъ свѣтаго жнлицѣ Твоегоу и
 услыши насъ, Твоихъ рабовъ, и избави ны отъ всѣкаго
 нечющенїѣ дїаволикаго же и челоуечекаго! И не отстави
 отъ насъ Твоеѣ помощи, ниже тяжчайшаго паче нашеѣ
 силы наказанїѣ да не наведеши на ны! Мы бо недовольни
 сумы побѣждѣти сопротивнаѣ приключенїѣ, Ты же силенъ
 си, Господи, спастѣ отъ всѣхъ сопротивленїй! Спаси ны,
 Боже, отъ тяжкихъ мїра сегоу по благасти Твоей, такъ
 да вшедше съ чїстоу совѣстїю во свѣтѣйшій Твой
 жертвенникъ блаженнѣю и трисвѣтѣю пѣснь съ невинными
 силами неосуденнѣ возслемъ Ти и благоудѣннѣ Тебѣ
 божеуственнѣю совершнѣше служеу сподобннѣ вѣчныѣ
 жнзни! Амѣнь!

Свештеник улази у олтар, а ђакон стаје на сред солеје и, окренут народу, изговара:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј

За вишњи мир и за Божије човекољубље и за спасење наших душа, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и подршку пресветом оцу и архиепископу нашем (**име**), за сво свештенство и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За разрешење грехова и за опроштај наших погрешака, и да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и непријатељских напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Поменимо Пресвету, Пречисту, Преславну, Благословену Владичицу нашу Богородицу и увек Дјеву Марију, Светога Јована, славног Пророка,

ВшэдшѸ Архїерею со сослѸжащїимн Іерей во свѸтѸій олтарѸ,
дїакоуз стѸвѸ посредѸ соленї н зрѸ кѸ людемѸ глаголетѸ

Ѹктенїю:

дїакоуз: МиромѸ ГосподѸ помолнмѸ!

Людїе: Господи, помнїлшї!

дїакоуз: Ѡ свѸшнѸмѸ мнѸрѸ н БожїемѸ
человѸколюбїемѸ н спасенїемѸ дшшѸ нашнѸх
ГосподѸ помолнмѸ!

Людїе: Господи, помнїлшї!

дїакоуз: Ѡ мнѸрѸ всегѸ мїра н соеднненїемѸ
свѸтѸыхѸ БожїихѸ церквѸей ГосподѸ
помолнмѸ!

Людїе: Господи, помнїлшї!

дїакоуз: Ѡ спасенїемѸ н застѸпленїемѸ господнїна нашегѸ
благеннѸшїагѸ (**нмѸрѸкѸ**), МнѸрополїта (**нлн**
высокопреосвѸщеннѸшїагѸ МнѸрополїта нашегѸ
нмѸрѸкѸ), всегѸ прїчѸта н хрїстолюбнѸхѸ людѸей
ГосподѸ помолнмѸ!

Людїе: Господи, помнїлшї!

дїакоуз: ПревѸчїстѸю, прїчїстѸю, преслѸвнѸю, благословеннѸю
владнїцѸ нашѸ БогороднїцѸ н прїснодѸвѸ Марїю,
свѸтѸаго ІѸаннѸ слѸвнаго прорѸка, предѸчѸ н

Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, и победоносце мученике, и све свете и праведне, да бисмо њиховим молитвама и заузимањем сви били помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон улази у олтар на јужна олтарска врата и стаје поред свештеника, пред часну Трпезу.

Свештеник пред часном Трпезом изговара тихо ову молитву:

Милосрдни и Милостиви, многотрпљиви и многомилостиви и истинити Господе, погледај из Твога светог обиталишта и услиши нас који се Теби молимо, и избави нас од сваког искушења како демонског тако и људског, и не ускрати нам Твоју помоћ, нити наложи на нас казне које су теже него што можемо поднети. Слаби смо да победимо противнике, а Ти си силан Господе и можеш нас избавити од свих напада. Спаси нас Боже, по доброти својој, од свих невоља овога света, тако да приступивши са чистом савешћу светоме Твоме жртвенику без осуде ти принесемо благословену и трисвету песму заједно са небеским силама и обавивши Твоју благоугодну и божанску службу удостојимо се вечнога живота Амин.

креститѣлѧ, божѣственнѣхъ и свехвалнѣхъ апостолѣвѣхъ, славнохъ пророкѣвѣхъ и побѣдоноснѣхъ мѣченикѣвѣхъ, и свѣдѣхъ свѣдѣхъ и праведнѣхъ помѣнемъ, какѡ да молѣтѣлами нѣхъ и предстѣательствѣхъ вси помѣловани бѣдемъ!

Алѣдје: Господи, помилѡни!

Затим гласно:

Јер си свет, Господе Боже наш, и са светима обитаваш и почиваш и Теби славу и трисвету песму узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова

Народ: Амин.

Затим се пева као и обична Свети Боже. По завршетку Трисветога, свештеник стане на царска врата и окренут народу благосила га говорећи:

Мир свима.

Народ: И духу твојем.

Народ пева трипут: Алилуја,

Док народ пева Алилуја свештеник и ђакон излазе кроз царска врата и седају на већ припремљене столице на солеји, окренути народу.

Чтец узима благослов од свештеника стаје на амвон и са налоња, окренут према западу, говори гласно:

Архјереј (или Јереј):

ІѲКѠ СВАТѢ СІН. ГОСПОДИ БО́ЖЕ НАШѢ, И ВО СВАТѢИХѢ ЖИВЕ́ШИ И ПОЧИВА́ЕШИ И ТЕБѢ́ СЛА́ВѢ И ТРИСВАТѢЮ ПѢСНЬ ВОЗЫ́ЛАЕМѢ, ОТЦѢ́ И СЫ́НѢ́ И СВАТѢО́МѢ ДѢ́ХѢ́, НЫ́НѢ́ И ПР́ИСНѠ И ВО ВѢ́КН ВѢ́КѠВѢ.

Людје: Аминь!

И ѡ́бѣ́ пою́тъ́ трисва́тѣю́ пѣ́снь три́жды по рѣ́дѢ́, та́же СЛА́ВА И НЫ́НѢ́, СВАТѢ́ИИ БЕЗМЕ́РТНЫИ, ПОМИ́ЛѢ́ШИ НАС! И ВОЗГЛА́ШАЕТѢ́ ДІ́АКОНѢ́: СІ́ЛА! ПѢ́ЦЫ́́ ЖЕ́ пою́тъ́ послѣ́днее́ трисва́тѣе́.

Тогда́ Архјере́ј (или Јере́ј) ставѢ́ во сватѢ́иХѢ́ двѣ́рехѢ́ и зра́къ кѢ́ лю́демѢ́, зна́менуетѢ́ нѢ́х глаго́ла:

МирѢ́ всѣ́мѢ́:

Людје: И дѢ́ховнѢ́ твоѢ́мѢ́!

И ѡ́бѣ́ начи́наютѢ́ пѣ́цы́ пѣ́ти ко́снѠ: А́ллендѣ́а (три́жды)! И не́ходитѢ́ Архјере́ј со со́сѣдѣ́ицими нѢ́з олтарѣ́ сватѢ́ими двѣ́рьми, вѢ́ шѢ́ице́ и мѢ́и́и же́злѢ́, и ѡ́детѢ́ на сре́днѢ́ хрѣ́ма на амвѢ́нѢ́. И ѡ́детѢ́ на ѡ́готованное́ сѢ́мѢ́ мѣ́сто, повелѣ́тъ́ же́ и прѢ́свѣ́терѠмѢ́ сѣ́сти, а дѢ́аконнѢ́ стѢ́нѢ́тъ́ задѢ́ нѢ́мнѢ́ сѢ́ лѢ́цѢ́мѢ́ кѢ́ зѢ́падѠмѢ́. Чте́ецъ прѢ́имѢ́ благосло́вѢ́нїе́ о́тъ Архјере́а стѢ́анетѢ́ предѢ́ аналѢ́гїемѢ́ и по скончѢ́нїи пѣ́нїѢ́ возгла́шаетѢ́:

Читање из пророштва Исаијина (60, 1-16).

Засијај, засветли Јерусалиме, јер дође светлост твоја и слава Господња обасја те. Види, мрак ће покрити земљу и тама народе, а тебе ће Господ обасјати и слава његова показаће се над тобом. Владари ће долазити твојој светлости и народи твоме сјају. Подигни своје очи и обазри се, види своју окупљену децу. Ето, дођоше сви твоји синови издалека и кћери твоје они ће носити на плећима. Тада ћеш гледати, застрепети и срце ће ти заиграти, јер ће теби потећи богатство мора, и племена, и народа. Доћи ће ти стада камила, па ће те покрити мноштво камила из Мадијама и Ефе. Сви ће долазити из Сабе и доносити злато и тамјан, доносиће и драги камен, па ће објављивати спасење Господње. И сва стада кидарска у теби ће се скупити, наватејски овнови доћи ће ти; када их принесу на мој жртвеник биће ми угодни, па ће прославити дом моје молитве. Ко су они што лебде као облаци и лете као голубови са голубићима? Острва су ме чекала и први тарсијски бродови, да доведу твоје синове издалека, а са њима сребро и злато њихово због светог имена Господњег и због Свеца Израиљева, који те прослави. Туђинци ће сазидати твоје зидове, а њихови владари служиће ти. Јер у гневу свом ударих те, али по милости (својој) опет те заволах. И твоја врата биће свагда отворена, неће се затварати ни дању ни ноћу, да пропусти теби силу народа са владарима који их воде. Јер ће пропасти народи и владари који ти не би служили; ти народи сасвим ће се затрти. И слава Ливанова теби ће доћи, чемпрес, јела и кедар, све да

Говорнагѡ посланїа Іаковла чтенїе (или инѡа кнїги).

Дїаконѡ возгласаетъ: Вѡнмемъ!

украши место светишта, и прославићу своје подножје. Са страхом ће теби долазити синови оних који су те (некад) глачили и дражили, па ће падати ничице пред ноге твоје сви који су те љутили, и назваће те градом Господњим, Сином Свеца Израиљева Зато што си био напуштен, омрзнут и нико ти није помогао, учинићу те вечним поносом, радошћу од колена до колена Ти ћеш сисати млеко народа и јести богатство (њихових) владара. И знаћеш да сам ја Господ који те спасава и Бог Израиљев који те избавља.

Чтец: Прокимен, Псалам 121 Гл. 6. Обрадовах се када ми рекоше: хајдемо у дом Господњи!

Народ пева исти прокимен на шести глас.

Стих: Ево стоје ноге наше на вратима твојим, Јерусалиме. Јерусалим је сазидан, као град сливен у једно здање. (ПС 121; 2-3).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Овамо дођоше племена, племена Господња, по наредби Њраиљевој да славе име Господње. Јер тамо се налазе судски престоли, престоли у дому Давидовом. (ПС 121; 4-5).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Молите се за мир Јерусалиму и за обиље за оне који те воле. Нека мир и благостање обилују унутар зидова твојих. (ПС 121: 6-7).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Ради браће моје и својих ближњих говорим: мир ти! Ради дома Господа Бога нашега желим ти добро! (ПС 121 8-9);

Опет народ пева прокимен.

Други чтец такође узима благослов од свештеника, и са доле је чита Апостол.

Читање из Саборне посланице апостола Јакова.
(Зачало 50). (Јаков 1 4-18).

Ђакон: Пазимо!

Чтец:

Јаков, слуга Бога и Господа Исуса Христа, поздравља дванаест племена расејаних по свету. Сваку радост имајте, браћо моја, када паднете у различна искушења Знајући да кушање ваше вере гради трпљење; А трпљење нека усавршује дело, да будете савршени и пот-пуни без икаквог недостатка. Ако ли коме од вас недостаје мудрости, нека иште од Бога који свима даје једноставно и без карања, и даће му се. Али нека иште с вером, не сумњајући ништа; јер који сумња он је као морски вал што га ветар подиже и витла. Јер такав човек нека не мисли да ће примити што од Господа Двоједушан човек, непостојан је у свим путевима својим. А понизни брат нека се хвали висином својом; А богаташ својом понизношћу, јер ће

проћи као цвет травни. Јер огрија сунце са жегом, и осуши траву, и цвет њен отпаде, и красота њена пропаде; тако ће и бога-гаш на путевима својим увенути. Блажен је човек који претрпи искушење, јер кад буде опробан примиће венац живота, који Господ обећа онима који га љубе. Ниједан кад је кушан да не говори: Бог ме куша; јер Бог је непријемчив за кушање злом, и Он не искушава никога Него свакога искушава сопствена жеља, која га мами и вара Тада жеља затрудневши рађа грех, а грех учињен рађа смрт. Не варајте се, драга браћо моја Сваки дар добри и сваки поклон савршени одозго је, силази од Оца светлости, у којег нема изменљивости ни сенке промене. Јер нас је драговољно родио речју истине, да будемо као првина од његових створења .

По завршетку читања Апостола, сви устају.

Ђакон долази код свештеника са кадионицом у руци и тражи бла-гослов Свештеник благослови кадионицу и док ђакон кади олтар, храм и присутне са солеје, свештеник чита тајно ову молитву кађења:

Теби који си испуњен сваком лепотом и весељем, Госпode Боже наш, приносимо ово кађење пред Тобом, и за све што си нам даровао и молимо те нека се узнесе из наших бедних руку на пренебесни Твој жртвеник као пријатан мирис ради опроштаја грехова наших и свег Твог народа Милошћу и милосрђем и љубављу за људе Јединородног Твог Сина са Којим да си благословен са Пресветим и Добрим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин

По исполнѣнїи Апостола людїе: Аллелѹїа (трижды)!

И прїимз благословѣнїе отз Архїереа каднїтз: Архїерей же тїиннв глаголетз молнїтвѹ каждѣнїа:

Тееѣ, исполненномѹ всїакагѡ благовѣнїа и радостнї, Господи Боже наш, отз нїхже далз єсї намз прннѡенмз Тн каднїо єїе. Да вознесетсѡ ѹбо, мѡлнмсѡ, предз Тобѡю отз ѹбогнїхз нїшнїхз рукз во сватїнї и пренебеснїнї Твої жертвеннїкз бѡнїю благоѹхїнїа, во оставленїе грѣхѡвз нїшнїхз и во очнїенїе людїей Твоїхз! Благодарїтїю и щедрѡтїамн и челоубѡколѡбїемз едннорѡднагѡ Твоегѡ Сїна, из Нїмже благословѣнз єсї со пресвѡтїмз и блгнїмз и живѡтворїцнмз Твоїмз Дѹхомз, нїнїѣ и прїенѡ и во вѣкн вѣкѡвз! Амннѹ!

Ђакон пред царским вратима, окренут народу, говори ову јектенију:

Рецимо сви: Господе, помилуј!

Народ: Гослоде, помилуј.

Пренебесни Господе Сведержитељу, Боже отаца наших, молимо Те чуј нас!

Народ: Гослоде, помилуј.

За мир целога света и јединство свих Твојих светих цркава, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (**име**), за сво свештенство и христољубиви народ, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

Да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, ропства, тешке смрти и безакоња наших, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

За народ који је овде присутан и очекује од Тебе богату и обилну милост, молимо Те буди милосрдан и смилуј се.

По сиџх же возглаголетъ дїаконъ ѿктенїю:

Дїаконъ: Рцемъ вси: Господи, помилѡи!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: Господи, Вседержителю небесный, Боже отецъ нашихъ, молимъ Ти се ѡбильши!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: О мирѣ всегѡ мїра и соединенїи всеџхъ святѡџхъ Твоиџхъ церквенъ помолнмса!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: О спасенїи и заступленїи господїна нашегѡ блаженнѣйшагѡ (**имѡрека**), Митрополїта (**или** **высокопреосвященнѣйшагѡ Митрополїта нашегѡ имѡрека**), всегѡ прїчта и хрїстолюбивѡџхъ людїи помолнмса!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: О избавитица намъ отъ всѡкїа скорби, гнѣва, бѣды и нужды, плѣненїа, горькїа смертїи и беззаконїи нашихъ помолнмса!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: И ѡ предстаѡцихъ людехъ, ождаѡцихъ отъ Тебѣ великїа и богѡтыа милости, молимъ Те ѡмилосердїа и помилѡи!

Людїе: Господи, помилѡи!

Дїаконъ: Здѣ Архїерей (или Іерей) оберѡщса къ людемъ знаменуетъ нџхъ глаголѡ: Спаси, Боже, люди Твоѡ и благословї достоѡнїе Твоѡ!

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, Боже народ свој и благослови наследство своје.

Народ: Господе, помилуј.

Посети свет Твој милошћу и милосрђем.

Народ: Господе, помилуј.

Укрепи снагу Хришћана, силом часнога и животворног Крста, молитвама Пресвете, Благословене Владичице наше Богородице, Претече и Апостола Твојих, и свих Твојих светих, молимо Те многомилостиви Господе, чуј нас који се Теби молимо и смилуј се.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник чита ову молитву пред Свето Еванђеље, тихим гласом:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост Твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели Твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх Твојих блажених заповести, да бисмо победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно.

Возглас:

Людје: Господи, помилуј!

Діакон: Почеті мїръ Твој милостію и щедротами! Возвыси рогъ хрїстїанскїй сілою чєстнѣгѡ и животворѣщѣгѡ крєстѣ. прєдстѣлєствѡмъ прєсвѣтѣѡ благословєннѡѡ владычнцы нѣшєѡ Богороднцы, Прєдтєчн и апѡстѡлѡвѡ Твоѣхъ и вѣщъ свѣтѣхъ Твоѣхъ мѡлнмъ Тѡ, многомїлостнвє Гѡсподн, услыши насъ, молѣщнхсѡ Тебѣ, и помилуѣ!

Людје: Господи, помилуј! (трижды).

Архїерей же (или Іерей) глаголетъ молитву сіѡ тѣмъ: Возсіѣи въ сєрдцѣхъ нѣшнхъ, чєлѡвѣколѡбчє Гѡсподн, вѣдєніѡ неплѣннѡѡ свѣтѣ и мыслєннѡѡ нѣшн отвєрзи ѡчи во євѣнгєлскнхъ проповѣданїѣ Твоѣхъ разумєніє! Вложн намъ и блажєннѡѡ Твоѣхъ зѣповѣдєѣ стѣрахъ, да плѡтскїѡ пѡхѡти попрѣвше дѡхѡвноє жнтьєствѡ прѡїдемъ, всѡ ко блягѡугождєнію Твоємѡ и мѡдрєствѡющє, и дѣющє!

Возглас:

Јер си Ти благовест и просвећење, спасење душа и тела наших, Боже, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон изговара гласно:

Стојећи смерно, чујмо свето Еванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање светог Еванђеља од Луке. (Зач. 106. од половине). (21: 20-28).

Обратимо пажњу на свето читање.

Ђакон:

А кад видите да је војска опколила Јерусалим, онда знајте да се приближило опустошење његово. Тада, који буду у Јудеји нека беже у горе, и који буду у самоме граду нека излазе напоље, и који су у пољу нека не улазе у град; Јер су ово дани освете, да се испуни све што је написано. А тешко трудницама и дојиљама у те дане. Јер ће бити невоља велика на земљи, и гњев на народу овоме. И пашће од оштрице мача, и биће одведени у ропство по свим народима; и

Ты во сїи благовѣстѣуванїе и просвѣщенїе, Спасз и хранїтель дшзз и тѣлесз нашнхз, Бóже, и Единородный Твоѣ Сынз и дшхз Твоѣ пресвѣтый, нынѣ и прїснв и во вѣки вѣкѡвз!

Людїе: Аминь!

Тогда дїаконз авїе возгласаетз:

Прóбстїи үслышнмз свѣтѡгѡ Евангелїа!

И востанѡтз всї архїерей же и пресвѣтерн.

Хотѡй четїи Евангелїе пресвѣтерз возгласаетз:

Отз Іωанна (нлї ннѡгѡ) свѣтѡгѡ Евангелїа четїнїе!

Дїаконз: Вóнмемз свѣтѡмү четїнїю!

Јерусалим ће газити незнабошци док се не испуне времена незнабо-жаца. И биће знаци на сунцу и месецу и звездама; и на земљи мука и невоља народима у ужасу од хуке мор-ске и валова. Умираће људи од страха и од очекивања онога што наилази на свет; јер ће се силе небеске по-кренути. И тада ће угледати Сина Човечијега где долази на облаку са силом и славом великом. А када се почне ово збивати, управите се и подигните главе своје, јер се приближава избављење ваше.

Народ пева: Слава Теби, Господе, слава Теби.

У Недељу Богоотаца чита се Еванђеље од Матеја (Зач. 4). (2: 13-23).

После прочитаног Еванђеља, свештеник поучава народ. Кад заврши поучавање узима Свето Еванђеље, уноси га у олтар и ставља на часну Трпезу и ставља га изнад антиминоса.

Ђакон стаје на доле, окренут народу, говори ову јектенију:

По прочтѣніи пакѣ поѣтѣ

Слава Тебѣ, Господи, слава Тебѣ!

Архіерей же вземъ книгу Евангеліа въ шѣщѣхъ, десницею держѣа жезлъ, а пресвѣтери нныѣ книги Свѣщенныѣ Писаніи отъ аналогіа, вхѣдѣтъ вси во свѣтлыи олтарь свѣтлыи двѣрьми. И стѣнѣтъ вси на своѣхъ си мѣстѣхъ.

Архіерей же (или Іерей) мѣлитѣя тайно зра къ востѣокѣмъ:

Возгласѣвый намъ, Бѣже, божѣственнаѣ Твоѣ и спасѣтельнаѣ словеса, просвѣтѣ дѣшны насъ, грѣшныѣхъ, къ воспрѣѣтѣю предпрочтѣнныѣхъ, какѣ да не тѣѣю слѣшателемъ бѣдѣтѣ дѣховныѣхъ речѣнѣи, но и творѣемъ бѣтѣ дѣѣнѣи благѣхъ*, вѣрѣу прохѣдѣще не лѣстѣнѣу, жѣтѣе непорѣчно, жѣтѣельство непѣвѣнно во Хрѣстѣ Іисѣѣ, Господѣ нашѣмъ, съ Нѣмъ же благословѣнъ ѣси и препрослѣвленъ со пресвѣтѣмъ и благѣмъ и жѣвѣтворѣщѣмъ Твоѣмъ Дѣхомъ, нынѣ и прѣсѣнѣ и во вѣки вѣкѣмъ! Амѣнь!

Дѣаконѣ же стѣѣше на солѣи лицевѣмъ къ народѣу, ѣдѣнъ отъ нѣхъ глагѣлетъ ѣктѣнѣи ѣю:

Да пазимо усрдно: у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и за човекољубље Божије и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство свих светих Божијих пркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (**име**), за сав клир и за христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За опроштај грехова и опроштај наших погрешака, и за наше избављење од сваке жалости, гњева, беде и невоље и од непријатељског напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Діакоњ: Внѣмлемъ прилежнѡ! Мнѣромъ Господу помѡлнмѡ!

Людѣ: Господи, помнлчї!

Діакоњ: Ѡ свѣшнѣмъ мнѣ, Бѡжїи челоуѣколѡбїи и спасѣнїи душъ на̀шнхъ Господу помѡлнмѡ!

Людѣ: Господи, помнлчї!

Діакоњ: Ѡ мнѣ всегѡ мїра и соединѣнїи всѣхъ свѣтлхъ Бѡжїи хъ церквѣи Господу помѡлнмѡ!

Людѣ: Господи, помнлчї!

Діакоњ: Ѡ спасѣнїи и заступлѣнїи господїна на̀шегѡ блаженнѣйшагѡ (**имѡрекъ**), Мнѣрополїта (**на̀и Високѡпреосвѣщеннѣйшагѡ Мнѣрополїта на̀шегѡ имѡрекъ**), всегѡ прїчѣта и хрїстолѡбїивыхъ людѣи Господу помѡлнмѡ!

Людѣ: Господи, помнлчї!

Діакоњ: Ѡ оцѣвлѣнїи грѣхѡвъ и прощѣнїи согрѣшенїи на̀шнхъ и ѡ избѣвѣнїи на̀мъ отъ всѣкѣи скѡрби, гнѣва, бѣды и нѣжды и востѡнїа врагѡвъ Господу помѡлнмѡ!

Людѣ: Господи, помнлчї!

Діакоњ: Дѣнь всѣ совершенъ, свѣтъ, мнѣренъ и безгрѣшенъ прѣнтїи вси ѹ Господа прѡснмъ!

Людѣ: Подѡи, Господи!

Діакоњ: Ангѣла мнѣрна, вѣрна настѡбннѣка, храниѣтѣла душъ и чѣлѣвъ на̀шнхъ ѹ Господа прѡснмъ!

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота нашега у миру и здрављу да завршимо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола и неосрамљен, и да добар одговор дамо на Страшном и трепетном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши прсвету, пречисту, преславну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, Светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, подвижнике, и мученике, и све свете и праведне, сами себе и један другога и сав живот наш Христу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Ајудије: Подій, Господи!

Діакоњ: Процѣніѡ и оставлѣніѡ грѣхѡвъ и прегрѣшеній нашихъ ꙗ Господа прѡсимъ!

Ајудије: Подій, Господи!

Діакоњ: Дѡбрыхъ и полѣзныхъ дꙋшамъ нашимъ и мїра мїрови ꙗ Господа прѡсимъ!

Ајудије: Подій, Господи!

Діакоњ: Прѡчее вѣрѣма жнвотѡ нашегѡ въ мїрѣ и здравїи скончатн намъ ꙗ Господа прѡсимъ!

Ајудије: Подій, Господи!

Діакоњ: Хрїстїанскїѡ кончіны жнвотѡ нашегѡ, безболѣзненны и непостыдны, и дѡбрагѡ отвѣта на страшнѣмъ и трѣпетнѣмъ сꙋдїци Хрїстѡвѣ прѡсимъ!

Ајудије: Подій, Господи!

Діакоњ: Пресвѡтѡю, пречїстꙋю, прелѡвнꙋю, благословѣннꙋю Владычїцꙋ нашꙋ Богородїцꙋ и прїснодѣвꙋ Марїю, свѡтѡго Іѡанна славнаго прорѡка предтѣчꙋ и крестнїтелѡ, божѣственныхъ и свехвалныхъ апѡстѡловъ, славныхъ прорѡковъ, дѡбропѡвѣдныхъ мѡчениковъ и вѣхъ свѡтыхъ и праведныхъ поманѡвше, самн себе и другꙋ дрꙋга и весь жнвѡтꙋ нашꙋ Хрїстꙋ Бѡгꙋ преддѡмъ!

Ајудије: Тебѣ, Господи!

Свештеник изговара тихим гласом ову молитву:

Боже, који си нас поучио Твојим божанским и спаситељним речима, просвети душе нас грешних да могу усвојити оно што је досад прочитано, да не будемо само слушаоци духовних изрека, него и делатељи добрих дела, поборници нелицемерне вере, неокаљаног живота и беспрекорног живљења.

Возглас :

У Христу Исусу Господу нашем, са којим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон се склони у страну.

Свештеник: Мир свима

Народ: И духу твоме

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник погнуте главе пред часном Трпезом, окренут истоку, чита тихим гласом ову молитву:

Архїерей (или Іерей) тайно:

Владыко животворче и благи хъ податель, дъвыи человекъмъ блаженную надежду вечныа жизни, Господа нашего Исуса Христа, сподоби насъ, Блаже, во святыи и сїю Ти божественную совершити службу въ наслаждение будущаго блаженства!

Архїерей со пресвѣтеры простираетъ антїмїны, возглашад:

Іако да подъ державою Твоею всегда храними и во свѣтъ истинны пѣтеводими, Тебѣ славу и благодаренїе возсылаемъ, Отцѣ и Сынѣ и Свѣтѣму Дѣху, нынѣ и прїсно и во вѣки вѣкѣвъ!

Людіе: Аминь!

Іерей: Миръ всѣмъ.

Діакъ: И дѣхови твоемѣ.

Владико, Створитељу живота и Дародавче добара, који си дао човеку блажену наду у живот вечни, Господа нашега Исуса Христа, удостоји нас, о Добри, освећења да би смо обавили ову Твоју божанску службу ради наслађивања будућим блаженством.

Свештеник развија антиминос и говори

Возглас: Да би свагда чувани влашћу твојом, и вођени у истинску светлост, Теби славу и благодарност уносили, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Ђакон: Нека се нико од оглашених, нека се нико од непосвећених, нека се нико који је непостојан не моли са нама.

Ђакон: Препознајте друг друга! Двери!
Стојмо сви!

Ђакон: У миру појмо Христу! Ђакон улази у олтар.

Народ пева: Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да Себе да за храну вернима,

Док народ пева „Нека умукне ” свештеник чита ову молитву.

Ѓіако̀нз: Вѣ мнѣ Хрїсто̀вѣ̀ во̀спо̀нмз! Да̀ ннкто̀ отз оглаше́нных! Да̀ ннкто̀ отз непосва́щенных! Да̀ ннкто̀ отз немогѹщихъ съ намѝ моли́тисѧ! Позна́йте другъ друга! Двери! Прѣти всн!

И вхо́дѧтъ дїако̀ни во̀ ева́нгїи олта́рь ма́лыми двѣрьми, пѣвцы̀ жѐ начинѧютъ ко́инѡ пѣти и со̀ сладкопѣ́нїемз:

Да̀ молчи́тъ всѧ́кѡ плоть чело̀вѣ́ча и да̀ стои́тъ со̀ стра́хомз и трѣпѣ́томз, и ни́чтожѐ земно́е вѣ себѣ̀ да̀ помышлѧ́етъ! Царь̀ бо̀ ца́рствѹющихъ и Го̀сподь̀ го̀сподствѹющихъ прнхо́днѧтъ заклѧ́тисѧ и дѧ́тисѧ вѣ снѣдь̀ вѣ́рнымз!

Предухитривши Твој страшни улазак, дивимо се изгледу Твоје светле Трпезе, ушавши и стојећи близу Твога страшног олгара Дрхтимо од страха, јер није могуће ни гледати на то место на коме се света жртва приноси. Ко је од оних који су везани за земаљске страсти достојан да се дотакне Твојих светиња које се узимају само храброшћу вере. Нечисто живљење и по-рочан живот претварају свест у нечист ум и уносе мрак у визију душе. Ради тога, ми падамо ничице, и ужасавамо се и колебамо се да не бисмо, дотичући се дарова као недостојни, навукли на себе божанску освету. Ради тога молимо Твоје човекољубље: даруј нам да на богоугодан начин отпочнемо обављање светих Твојих тајни. Оснажи, Владико, наше душе и тела, и даруј нам да непорочно свештенослужимо Твојој неисказаној моћи. Јер све од Тебе бива, и Теби припада свака слава, част и похвала, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова,

Затим молитву кађења:

Заједно са кађењем Арона и Захарије, твојих угодника, молитву као духовни мирис, кађење ово као жртву паљеницу, прими од нас грешних, ради опроштаја грехова и очишћења целог Твог народа од мрског греховног смрада и учини нас достојним да приступимо Твоме жртвенику. Јер је благословено и пресвето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

СемѢ пѣвѣлему, прїимѢ Архїерейн жезлѢ въ шѡнцу и кадїло въ деснїцу кадїтѣ свѣтѣю трапѣзѣ окрестѣ, весь олтарѣ, тѣже свѣтѣм нїкѡны, лїкн и лїдн по обѣчаю. По каждѣнїи же отложнѣв кадїло и жезлѢ, омывѣтѣ рѣкн во свѣтѣхѣ двѣрехѣ предѣ лнцѣмѣ народѢ и кропнѣтѣ нѣма народѢ. Тѣже цѣлѣтѣ со пресвѣтеры свѣтѣю трапѣзѣ, поклонѣтѣсѢ малѡ народѣ и отхѡдѣтѣ всн въ предложѣнїе. И дѣтѣ дїскоуз пѣрвомѢ пресвѣтеру, чѣшѣ же вторѡму ннчѣже глаголѢ. И нехѡдѣтѣ всн сослѣжѣнїи сѣвернымн двѣрьмн со свѣщѣмн и кадїлы безѣ АрхїереѢ, нїже нхѣ ождѣтѣ во свѣтѣм олтарн. Идетѣ же вхѡдѣ чрезѣ весь храмѢ дѣже до степеней соленї, дїаконѡмѢ непрестѢннѡ кадѣщымѢ предѣ свѣтѣмн дѣры. И стѢнѣтѣ всн предѣ солеею - несѣнї дїскоуз одеснѣю, несѣнї же потнрѣ ошѣю, а прѡчїи пресвѣтерн и дїаконн по обою странѢ свѣтѣхѣ двѣрей.

Тогда Архїерейн нехѡднѣтѣ въ царскѣм дцѣрн безѣ жезлѢ и кадїла и глаголѣтѣ кѣ немѢ пѣрвыи пресвѣтерѣ тнхнмѢ глаголѣ:

Архїерейнство твоѣ да помѢнѣтѣ Госѡдѣ Богѣ во царствїи СвоѣмѢ, всегда, нынѣ и прїснѡ и во вѣкн вѣкѡвѣ!

Архїерейн отвѣщѣвѣтѣтѣ:

Свѣщїенство и дїаконство вѣше да помѢнѣтѣ Госѡдѣ Богѣ во царствїи СвоѣмѢ, всегда, сынѣ и прїснѡ и во вѣкн вѣкѡвѣ!

После прочитаних молитава свештеник узима кадионицу и кади часну Трпезу, олтар, иконостас и народ, како је већ уобичајено.

Пошто је завршио кађење - даје кадионицу па се он и ђакон поклоне часној Трпези, целивају је; поклоне се народу, и одлазе ка месту Предложења дарова.

Ако није проскомидисао пре свете литургије, свештеник са ђаконом опере руке, врши проскомидију на овај начин: Вади агнец из просфоре, стакља га на дискос (жртвује га) па сипа вино и воду у путир, ништа при томе не говори Дискос и Путир не покрива;

Ако је проскомидисао пре свете литургије, свештеник:

тада узима свети дискос, даје га ђакону, а овај га држи спрам груди, док свештеник узима свети путир и чине Велики Вход: илазе на северна врата и иду до западног зида храма (ако је могуће излазе и у припрату кроз њена северна врата, па улазе на његова главна врата); пред њима иду свећеносци и док пролазе кроз храм, ђакон говори гласно

Да се свију вас сети Господ Бог, сада и увек и у векове векова,

Таже глаголетъ моли́твѣ предложѣ́нїѧ возгласи́ш, зрѧ нзъ
ца́рскнхъ дверѣй къ за́падѡмъ:

Бо́же, Бо́же нашъ, небесный хлѣбъ, пи́щѣ всемѸ мі́рѣ,
Господа́ нашего́ Исѹса Хрїста́, послѣ́бый Спаса́ и
избѣвнтелѧ и благодѣ́телѧ, благословѣ́ща и осващѣ́юща
насъ, самъ́ благословѣ́ предложенїе сїе́ (зѧѣ́ Архіерейѣ
прїе́млетъ отъ преевѣ́тера́ дискосъ́ и поставлѣ́етъ ѿ́бо на
свѣтлѹ́ трапѣзѹ́, та́же возвра́щѣѧ мо́лнтѣѧ зрѧ къ
за́падѡмъ) и прїи́мнї е въ пренебесный Тво́й жер́твенникъ

Свештеник нижим тоном понавља то исто за ђаконом.

Народ: Амин.

Затим свештеник, дошавши до олтара, заједно са ђаконом, пред царским вратима, окренут истоку, говори гласно молитву предложења:

Боже, Боже наш, који си послао Небесни Хлеб, храну целоме свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује; Ти сам благослови ово Предложење. **па улази у олтар, ставља свети путир и дискос на часну Трпезу, и наставља молитву:** и прими га у свој наднебесни Жртвеник.

Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих. Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име Твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

(Здѣ же пріѣмлетъ отъ втораго пресвѣтера свѣтѣю чашу и поставлѣетъ ю на свѣтѣю трапѣзу. И вхѣдѣтъ сослужѣщїи пресвѣтери и дїакони во свѣтѣи олтарь свѣтѣми дѣрьми и стѣнутъ вси на своихъ си мѣстѣхъ. И молиѣца архїерей предъ свѣтою трапѣзою возгласишъ зрѣкъ востокѣмъ). Помани ѣкѣ благъ и человекѣлюбецъ прїнесишъ и нѣже рѣди прїнесѣша! И насъ неосужденны сохрани во священнодѣйствїи божѣтвенныхъ твоихъ тѣлннъ! **Иѣкѣ свѣтїца и прослѣвїца ввечестнѣе и великолѣпѣе имѣ твоѣ, Отца и Сына и Свѣтаго Дѣха, нынѣ и прїснѣ и во вѣки вѣкѣвъ!** (Здѣ отлагѣи покрѣвы, аще сѣть).

Людїе: ѡмнїи!

(ѡще Іерей антѣргисѣтъ безъ архїереѣ, каждѣнїе творїтъ предстоѣтель священнослуженїѣ, цѣлѣтъ свѣтѣю трапѣзу со вѣми сослужѣщїими, поклонѣѣца народѣ и отхѣдѣтъ вси предложѣнїе, нѣже омыѣютъ рѣки свѣщенницы же и дїакони. Тѣже предстоѣтель пріѣмлетъ дискосъ, вторїи свѣщенникъ свѣтѣю чашу, а дїаконъ кадѣльницею кадїтъ предъ свѣтѣми дѣры. Совершївше вхѣдъ, ѣкоже предпїсѣса, стѣнутъ вси предъ солеѣю, нѣже предстоѣтель глаголетъ возгласишъ молїтвѣ предложѣнїѣ: **Кѣже, Кѣже нашъ Сказѣвъ же и прїимї е въ пренебесный Твой жѣртвенникъ, вхѣдѣтъ вси во свѣтѣи олтарь и полагаютъ свѣтѣѣ на свѣтѣю трапѣзу, а предстоѣтель глаголетъ молїтвѣ до конца).**

ПѢВЦЫ ДОПѢВАЮТЪ ХЕРУВІМСКУЮ:

Предходятъ же семѸ лица ангельстѣи со великимъ началомъ и властїю, многоочїтѣи херувїмн и шестокрилатѣи серафїмн, лица закрывающе и поюще пѣнь: аллѣѣа, аллѣѣа аллѣѣа!

Сада народ продужава са певањем херувимске песме:

А испред њега иду хорови Анђела са сваким Начелством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили Серафими, заклањајући лица и кличући песму: Алилуја, Алилуја Алилуја

Ђакон узима благослов од свештеника, излази на северна врата, стаје на долеју окренут лицем према народу и говори:

Опет се Господу помолимо.

Народ: Господе помилуј.

Свештеник кади трипут предложене часне Дарове, читајући тихим гласом ову молитву:

Владико Сведржитељу, Цару славе, који све знаш пре него што се збуде, Ти сам дођи у овај час к нама који Те призивамо и избави нас од греховног срама, очисти наш ум и наше помисли од нечистих похота и земаљских искушења и сваког ђаволског дејства и при-ми из руку нас грешних ово кађење као што си при-мио Авељево, и Нојево, и Аароново, и Самуилово, и свих Твојих светих, избављајући нас од сваког дејства лукавога, да бисмо Ти увек прописно угађали, и клањаали се и славили Тебе Оца и Јединородног Твога Си-на и Пресветог Твога Духа сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Ђакон: Пазимо са божанском премудрошћу!

Сви у храму умереним гласом читају Исповедање вере:

**Семџ пѣвѣемү, кадиѣтъ Архїереѣ (или Іереѣ) предложѣннаѣ,
чѣинѣ глагола молїтвү сїю:**

Владыко вседержителю, царю славы, Боже, вѣдыйъ все прежде бытіѣ нхъ, Самъ прѣдн намъ во свѣтѣи часъ сей, призывающымъ Тя, и избави насъ отъ стѣдѣ прегрѣшенїѣ! Очисти нашъ умъ и помышленїѣ отъ скверныхъ страстѣи и мїрскіѣ прелестн и всѣкагѣ дїавольскагѣ дѣїствѣ! И прїими отъ рукъ насъ грѣшныхъ жертвү сїю, такоже прїимъ єси приношенїе Авелево, Нѣево, Арѣново, Самѣилово и вѣхъ свѣтѣихъ Твоихъ, избавляѣ насъ отъ всѣкѣ лѣкѣвѣ вѣщн и спасѣѣ, во єже вєгдѣ благоугождѣти, поклонѣтисѣ и славнѣти Тебѣ Отцѣ, и єдинороднаго Твоегѣ Сына и Дѣха Твоегѣ прєвѣтѣгѣ, нынѣ и прїснѣ и во вѣкн вѣкѣвѣ!

Людїе: Аминь!

**Прїимшеє благословенїе дїаконн нхѣодѣтъ малымн двѣрьмн
и стѣнѣтѣ на солєн лицѣмъ къ народу. Скончѣвшүсѣ
пѣнїю, возглашѣтѣ**

дїаконъ: Премѣдростїю Божїєю вѣнчємъ!

Людїе:

Верујем у једнога Бога, Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог. И у једног Господа Исуса Христа, Сина Божјег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног и не створеног, једносуштног Оцу кроз кога је све постало; Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек; И Који је, распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен; И Који је васкрсао у трећи дан по писму И Који се вазнео на небеса и седи с десне стране Оца; И Који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, и Његовом Царству неће бити краја. И у Духа Светог, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке. У једну, свету, саборну и алосталску Цркву. Исповедам једно крштење за опроштење грехова. Чекам васкрсење мртвих. И живот будућег века. Амин.

Ђакон окренут народу говори:

Стојмо смерно! У миру Господу се помолимо.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Владару свих, учини нас достојнима часа овог, Ти који волиш људе, да се, очистивши се од сваког лукавства и сваког лицемерја, сјединимо друг са другом везом мира и љубави, утврђени освећењем Твога богопознања, ради Јединородног Твога Сина Христа, са којим си

Вѣрѣю во ѣдїнаго б҃га оца вседержїтеля, творца нѣб и земли, виднмымъ же вѣсмъ и невиднмымъ. И во ѣдїнаго г҃да їиса хрїста, сїна бж҃їа, ѣдннороднаго, њже ѿ оца рождѣннаго прѣжде вѣхъ вѣкхъ. Свѣта ѿ свѣта, б҃га ѡстинна ѿ б҃га ѡстинна, рождѣнна, не сотворѣнна, ѣднносущна оцу, ѡмже вс. быша. Насъ ради чловѣкхъ, и нашегѡ ради спасѣнїа, шѣдшаго съ нб҃съ, и воплотївшасѡ ѿ дха ста и мрїи дѣи, и вочловѣчшасѡ. Распѣтаго же за ны при понтїйстѣмъ пїлатѣ, и страдавша, и погребѣнна, и воскресшаго въ третїй дѣнь по писанїемъ. И возшѣдшаго на нб҃са, и сѣдѣща оудеснѣю оца. И пакн г҃аждшаго со славою, сдѣнїи жнвымъ и мѣртвымъ, егѡже цр҃твию не вдетъ концѡ. И въ дха слаго, г҃а, животворѣщаго, ѡже ѿ оца исходѣщаго, ѡже со оцемъ и сномъ спокланѣма и славнма, гл҃голавшаго пррѡкн. Во ѣдннѡ сѡ соборнѡ и апльскѡ цр҃ковѡ. Исповѣдѡ ѣдннѡ крщѣнїе, во ѡставлѣнїе грѣхѡвъ. Члю воскреснїа мѣртвыхъ: И жнзни вѣдшагѡ вѣка. Амїнь.

По окончанїи свѣбла вѣры, дїаконъ:

Станемъ добрѣ! Миромъ Господу помолимъ:

Гл҃голему свѣболу вѣры, архїерей (или іерей) тайннѡ:

Вѣхъ бж҃е и владыко, достѡйны насъ сотвори часѡ сегѡ недостѡйныхъ, чловѣколѡбче, такѡ да очнстївшасѡ отъ ковѣрства и лицемѣрїа соединнмѡ другъ другу союзомъ

благословен, са Пресветим, и Добрим, и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Возглас:

Јер си Ти Бог милости, љубави, милосрђа и човекољубља, Ти и Твој Јединородни Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Свештеник, благосиља народ и говори:

Мир свима!

Народ: И духу Твоме.

Ћакон: Пољубимо један другог светим пољупцем.

Народ са одушевљењем пева:

Љубићу Те, Господе, снаго моја Господ је моје утврђење, и заклон и избавитељ мој

Свештеник целива крај дискаса, такође крај светог путира и часну Трпезу. Ако служе више свештеника заједно то чине сви, и онда један другога целивају у рамена. То чине исто и ѓакони који стоје на солеји.

Када се заврши певање, ѓакон изговара гласно:

Главе своје Господу приклонимо.

мíра и љубвѣ, ѹтврждаѣми Твоегѡ богоразѸмíа осблщѣнíемз єдннорѡднымз Твоимз Сынѡмз Христѡмз, сз Нíмже благословѣнз єси со пресвѡтýmз и благímз и живѡтвѡрѡщнмз Твоимз ДѸхомз, нýнѣ и во вѣки!

Архiерей (или Иерей) возгласлѣетз:

Гíкѡ Богз мíлостн, љубвѣ, щедрѡтз и челоѡколюбíа єси, и єдннорѡднýй Твоѡ Сынз и Дүхз Твоѡ пресвѡтýй, нýнѣ и прíснѡ и во вѣки вѣкѡвз!

Людiе: Аминь!

И знаменуетз Архiерей (или Иерей) людн:

Мнрз встѣмз!

Людiе: И дѸховн тѡемѸ!

Дiаконз: Возлюбнмз дрүгз дрѸга лѡбзáníемз свѡтýmз!

И поютз пѣвцы со сладкопѣнíемз:

Возлюблю Тѡ, Господн, крѣпосте моѡ! Господь ѹтврждѣнíе моѡ и прнбѣжнще моѡ и нзблвнтель моѡ*!

Архiерей и сослүжлщнн пресвѸтерн по чннү щѣлѸютз край дiскѡса и члшн и свѡтýа трпѣзы, тлже архiерееѸ рѸкѸ и рлвнн дрүгз дрѸга во үстѡ Тлкѡжде дiаконн щѣлѸютсѡ на солен междѸ собѡю.

Тлже дiаконз:

Глвбi нлшѡ Гѡспѡдеѡнн приклѡннмз!

Народ: Теби, Господе.

Затим свештеник сагне главу и чита ову молитву тихо:

Једини Господе и милостиви Боже, онима који су приклонили вратове своје пред светим Твојим жртвеником и који од Тебе моле духовне дарове, пошаљи благодат своју добру и благослови све нас сваким бла-гословом духовним и неутуђивим, Ти који живиш на висинама и који бацаш поглед свој на смирене.

Свештеник гласно:

Јер Је хваљено и обожавано и многопрослављено свесвето име Твоје, Оца и Сина, и Светога Духа. Сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон гледа ка часној Трпези и изговара гласно:

Господе, благослови!

Свештеник изговара гласно:

Да нас Господ, благослови, и буде нам у помоћи, и учини нас достојним стајања пред светим својим жртвеником и долска (+ овде благосиља **дискос**) свога Светога Духа, (+ овде благосиља **свети Путир**) својом благодаћу и човекољубљем, сада и увек и у векове векова.

Людје вельми кóсиш: Тебѣ, Господи!

Архїерей (или Іерей) приклонѣнноу главоу молїтвѣ чїиш:

Бдїи́не мїлостївѣ Господи и Бóже, прикланя́ющимъ своа́ вѣи́и предъ свѣтѣмъ Твоимъ жѣртвенникомъ и и́щущимъ у Тебѣ дѣхóвныхъ дарóвѣхъ нїспослїи́и благодать Твою́ и благоговѣ́нїе всѣхъ насъ вса́кимъ благословѣ́нїемъ дѣхóвнымъ и неочѣмлемымъ, Иже бѣвїшнїхъ жнѣвїи́и и на смїрѣ́нныхъ призи́раи́и!

И́и́ко хвѣ́льно и поклоня́емо и препросла́влено е́сть всевѣ́то́е и́ма Твоѣ, Отца́ и Сы́на и Свѣта́го Дѣ́ха!

Людје: Аминь!

Дїаконъ обернѣвъ ко свѣтѣй трпѣзѣ глаголетъ къ Архїерейоу (или Іерейоу) возгласиш:

Господи, благослови!

Архїерей (или Іерей) возгласяетъ:

Господь да благословитъ и соуджитъ намъ и досто́инны да сотворитъ предсто́нїа свѣта́го Бгѡ́ жѣртвенника и прише́ствїа (**зѣ зна́менуетъ дїкoсѣ**) свѣта́го Бгѡ́ Дѣ́ха (**зѣ зна́менуетъ чашѣ**) своєю́ благода́тїю и чело́вколю́бїемъ всегда́, ны́нѣ и прїснѡ и во вѣ́ки вѣ́ковъ!

Народ: Амин.

Свештеник се клања (ако служе више свештеника то сви чине), и тихо говори:

Слава Богу на висинама и на земљи мир, међу људима који су добре воље. (трипут).

Господе, отворићеш усне моје и уста ће моја објавити хвалу Твоју. (трипут).

Да се испуне уста моја хвале, Господе, да бисмо певали славу Твоју, целога дана красоту Твоју.

Ако служи само један свештеник, он излази на солеју и са ђаконом свечаним гласом пева на пети глас

Ако служе више свештеника, испред часне Трпезе у олтару, началствујући свештеник се мало клања на обе стране саслужујућим свештеницима, затим сви свечаним и одушевљеним гласом певају, на пети глас

Величајте Господа са мнош, и да прославимо име Његово заједно.

Народ пева, на пети глас:

Дух Свети сићиће на тебе, и сила Вишњегга ће те осенити

Свештеник се мало клања на обе стране народу, и враћа се у олтар ка часној Трпези, а ђакон остаје на солеји.

Людѣ ѿ ельми кѡнш: Амѣнь!

СемѢ пѣвѣемꙋ, поклонѣемꙋ Архїерей со сослꙋжѣщимн пресвꙋтеры, глагола въз себѣ:

Слава бѣшнихꙋ Гбꙋгꙋ и на землї мирꙋ, въз человекꙋхꙋ благоволенїе*! (трижды)

Гбꙋподн, ѡтвѣрзеши и ѡтѣ моѡ възвѣстѣтъ хвалѢ Твоѡ! (трижды)

Да исполнатꙋ ѡтѣ моѡ хваленїѡ Твоегꙋ, Гбꙋподн, такꙋ да воспѡю глаꙋꙋ Твоѡ, весь день великолѣпїе Твоѡ! (трижды).

Тѡже поклонѣемꙋ мѡлꙋ сослꙋжѣщымꙋ на ѡбѣ странѣ и народꙋ, поѡтъ възпѣ со пресвꙋтеры и дїаконꙋ:

Возвеличатꙋ Гбꙋпода со мноꙋ и вознесемꙋ нѣмѡ Ѣгꙋ възпѣчї!

Людѣ же ѡтвѣщавѡютꙋ:

Дꙋхꙋ Свѣтꙋгꙋ нѡйдетꙋ на тѡ и сила бѣшнагꙋ ѡсѣнитꙋ тѡ*!

Сослꙋжѣщїи пресвꙋтерн глаголютꙋ ко Архїерѡвн тѣхнмꙋ глаголꙋ:

Саслужујући свештеници говоре началствујућем:

Помени и нас, Владико.

Началствујући одговара:

Да нас помене Господ у царству небеском, сада и увек и у векове векова

Кад се заврши певање, ђакон изговара јектенију, гледајући према народу:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон ое окрене мало према царским вратима и наставља:

Спаси, помилуј, сажали се и сачувај нас, Боже, својом благодаћу.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон опет окренут према народу изговара:

За вишњи мир и за Божије човекољубље, и за спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и јединство свих светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Помани и нас, владѣико свѣтѣи!

Архіерей же отвѣщаваѣтъ:

Да поманѣтъ насъ Господъ въ царствѣи небесѣмъ всегда, нынѣ и прѣсно и во вѣки вѣкѣвъ! Аминь!

По семъ дѣаконъ глаголетъ ектению зра къ людемъ:

Дѣаконъ: Миромъ Господу помѣлимъ!

Людѣ: Господи, помилуј!

Дѣаконъ обраѣща къ свѣтѣи трапѣзѣ:

Дѣаконъ: Спаси, помилуј, щедри и сохрани насъ, Боже, Твоею благодаћю!

Людѣ: Господи, помилуј!

Дѣаконъ: О свѣштемъ мирѣ и Божѣи челоуѣколюбѣи и спасѣнѣи душъ нашихъ Господу помѣлимъ!

Людѣ: Господи, помилуј!

Дѣаконъ: О мирѣ всегѣ мира и соединѣнѣи вѣхъ свѣтѣихъ Божѣихъ церквѣи Господу помѣлимъ!

Народ: Господе, помилуј.

За свету саборну и апостоолску цркву, која се простире с једног краја света на други, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца нашег и архиепископа (име), за све свештенослужитеље и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За побожне и од Бога крунисане православне царева, за све у палати и за њихову војску, и да им помоћ и победа дођу с неба, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свети град Христа Бога нашега, за престоницу, за сваки град и све крајеве, и за оне који у њима живе по православној вери и Божијој благочестивости, за њихов мир и безбедност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плодове приносе и добро чине у светим Божијим црквама, и сећају се убогих, удовица и сирочади, странаца и оних који су у невољи, и за оне који од нас захтевају да их у молитвама спомињемо, Господу се помолимо.

Людје: Господи, помилуј!

Діакоњ: *Ω* свѣтѣй вселенитѣй и апостолитѣй цѣркви, таже отъ конѣцъ земли и до конѣцъ ѿла, Господу помолнмѣ!

Людје: Господи, помилуј!

Діакоњ: *Ω* спасѣніи и заступлѣніи господіна нашегъ блаженнѣйшагъ (имѣрекъ), Митрополіта (или **Высокопреосвященнѣйшагъ Митрополіта нашегъ имѣрекъ**), всегѡ клира и христолюбивыхъ людей Господу помолнмѣ!

Людје: Господи, помилуј!

Діакоњ: *Ω* православнѣмъ болгаритѣмъ народѣ, правительствующемъ егклитѣ и христолюбивомъ воинствѣ и ѡ таже съ небесѣ помощи и побѣдѣ Господу помолнмѣ!

Людје: Господи, помилуј!

Діакоњ: *Ω* свѣтѣмъ градѣ Христѣа Бога нашегъ, царствующемъ и всѣкомъ градѣ и странѣ и њже православною вѣрою и Благоговѣніемъ Божіимъ живѡщихъ въ нихъ, ѡ мирѣ и утвержденіи ихъ Господу помолнмѣ!

Людје: Господи, помилуј!

Діакоњ: *Ω* плодоносѡщихъ и добродѣющихъ во свѣтѣхъ Божіихъ церквѣхъ и помнѡющихъ ѹбогѣа, вдовѡцы и сиротѣ, страннѣа и нѹждающѣмѣа, и ѡ заповѣдавшихъ намъ поманѡти ихъ въ молѡтвѣхъ Господу помолнмѣ!

Народ: Господе, помилуј.

За остареле и немоћне, болесне, који се муче, за оне који страдају од нечистих духова, за њихово скоро исцелење од Бога и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који живе девичански и у чистоти и подви- зима, и за оне који су у часном браку, и за преподобне оце и браћу нашу који се подвизавају по брдима, пећинама и земним провалијама, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, путују, за странце хришћане, и за браћу нашу која су у ропству и изгнанству, у тамницама и на тешким принудним радовима, и за миран повратак дому своје свакога од њих са радошћу, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оце и браћу нашу који овде стоје и заједно са нама се моле у овом светом часу и у свако време, за њихову прилежност, напор и усрдност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Апостол: Господи, помилуј!

Дјакон: *Ѡ* въз старости и немощи ѡщнихъ, болащихъ, трыждающихъ и отъ духовъ нечистыхъ стужаемыхъ, ѡ иборомъ отъ Бога нечленити и спасени ихъ Господу помолнма!

Апостол: Господи, помилуј!

Дјакон: *Ѡ* въз дѣвствѣ, чистотѣ и постничествѣ и въз честнѣмъ брѣцѣ пребывающихъ и ѡ њже въз горѣхъ, вертѣпѣхъ и пропастѣхъ земныхъ подвижающихъ преподобныхъ отцѣхъ же и братѣхъ Господу помолнма!

Апостол: Господи, помилуј!

Дјакон: *Ѡ* плавающихъ, путешествующихъ, странствующихъ христѣанѣхъ и ѡ њже въз плененныхъ и изгнанныхъ и въз темницѣхъ и въз тяжкихъ работѣхъ ѡщнихъ братѣхъ нашихъ, ѡ мирномъ возвращени когждо въз дѡмы евоѡ въз радостю Господу помолнма!

Апостол: Господи, помилуј!

Дјакон: *Ѡ* предстоющихъ и молащихъ еъ нами въз сей свѣтѣи часѣ и на всѡкое время отцѣхъ же и братѣхъ, ѡ тцѣнѣи, трыдѣ и верѣдѣи ихъ Господу помолнма!

Апостол: Господи, помилуј!

За сваку хришћанску душу, која тугује и која је увецелена, којој су потребни милост Божија и помоћ, за обраћање заблуделих, здравље болесних, ослобођење заробљених, упокојење преминулих отаца и браће наше, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За отпуштење грехова и опроштај сагрешења наших, и да нас избави од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и напада неверника, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За ведро и благо пондебље, тихе кише, благе росе, изобиље плодова, савршену плодородност и за круг године, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да наше мољење буде услишено и пријатно пред Богом, и да би нам послао своју богату милост и милосрђе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Діакоњ: И ѡ всѣкој души хрїстїанстѣй скорѣѣщей и озлобленнѣй, мїлостн Божїа и помощн трѣбующей, и ѡ обрацїенїи заблѣждшнхъ, здравїи болѣщнхъ, свобождїенїи плѣнїеннхъ, упокоїенїи преждепочївшнхъ отѣцъ и братїи Гóсподу помóлимсѧ!

Людїе: Гóсподи, помїлуї!

Діакоњ: Ѡ оставленїи грѣхóвъ и прощїенїи согрѣшїенїи на́шнхъ и ѡ избѣвнїи намъ отъ всѣкїа скóрби, гнѣва, бѣды и нѣжды, востанїа азы́кѡвъ Гóсподу помóлимсѧ!

Людїе: Гóсподи, помїлуї!

Діакоњ: Прилѣжнѣе ѡ благорачтвóренїи воздѣхóвъ, дождѣхъ мїрныхъ, росѣхъ благнхъ, плодóвъ нзобнїи, совершїеннѣмъ плодорóдїи и ѡ вѣнцѣ лѣта Гóсподу помóлимсѧ!

Людїе: Гóсподи, помїлуї!

Діакоњ: Ѡ еже услышану и благопрїѣтну вѣтн молїнїю на́шемү предъ Богомъ и ниспослѣтнсѧ намъ богѣтымъ мїлостемъ и щедрóтамъ Бгѡ Гóсподу помóлимсѧ!

Людїе: Гóсподи, помїлуї!

Поменимо пресвету, пречисту, преславну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, свете блажене: Јована, славнога пророка, Претечу и Крститеља, Стефана архиђакона и првомученика, пророке: Мојсија, Арона, Илију, Јелисеја, Самуила, Давида и Данила, и све свете и праведне, да њиховим молитвама и мољењем сви будемо помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне и пренебесне, неисказане, пречисте, славне, страшне, ужасне, Божанствене да-рове, и за спасење онога који их приноси часног оца (спомени име свештеника или епископа који служи - началствује), Господа Бога молимо.

Народ: Господе, помилуј. (трипут).

Свештеник пред часном Трпезом тихим гласом чита ову молитву Светог Јакова:

Погледавши на нас милостиво и милосрдно, Владико Господе, и даровавши смелост нама смиреним и грешним и недостојним слугама Твојим да стојимо испред светог Твог жртвеника и да ти приносимо ову страшну и безкрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа, погледај на мене, Твог бескорисног слугу и исправи моје погрешке ради твог

Діакоуз: Пресвѣтѣю, пречистѣю, преславною, благословѣнную владычницѣ нашу Богородницѣ и приснодѣвѣ Марию, свѣтѣхъ и блаженныхъ Іωάνна, славнога пророка предтечѣ и креститѣля, Стефанѣа переводѣакона и первомѣченника, Μωυσεα, Αρωνѣа, Ηλιου, Ελισεα, Самуила, Давида, Даниїла пророковѣхъ и вѣхъ свѣтѣхъ и праведныхъ помѣнемъ, такъ да молитвами и предстѣтельствомъ ихъ вси помилуемъ!

Людѣ: Господи, помилуј!

Діакоуз: Ѡ предлежащихъ честныхъ и небесныхъ, неизреченныхъ, неказанныхъ, славныхъ, страшныхъ, ужасныхъ, божественныхъ дарѣхъ и Ѡ спасѣнїи предстоѣагѣхъ и приносѣагѣхъ ѧ честнагѣхъ отца нашего и Архїерѣа (имѣрекъ) Господа Бога нашего молимъ!

Людѣ: Господи, помилуј! (трижды).

Глаголющѣ діаконѣ ектенїю сїю, преклѣнь главѣ Архїерѣи (или Іерѣи) молища тайно енце:

Почтѣивый насъ милостїю и щедрѣтами, Владико Господи, и даровавый намъ дерзновѣнїе смиреннымъ, грѣшнымъ и недостѣйнымъ рабѣмъ Твоимъ предстоѣти свѣтѣомѣ Твоемѣ жертвенникѣ и приносѣти Тебѣ страшную сїю и бескрѣвную жертву Ѡ нашихъ грѣхѣхъ и людскѣхъ невѣденїихъ, призри на ма, непотрѣбнаго раба Твоего, и истреби моѧ согрѣшенїа благоутрѣбїемъ Твоимъ! Очисти

милосрђа, и очисти моја уста и срце од сваке нечистоће тела и духа, и одстрани од мене сваку срамну и неразумну помисао, и оспособи ме, силом Пресветог Твог Духа, за службу ову, и прими, по доброты својој, мене који се приближавам светоме жртвенжу, и благоизволи, Господе, да ти буду угодни ови дарови које ти приносимо својим рукама, буди снисходљив према мојим слабостима, и не одбаци ме од Твог лица, нити се гнушај моје недостојности, већ се смилуј на мене, Боже, и због твог великог милосрђа не обраћај пажњу на моја безакоња, да бих се, пришавши без осуде пред славу Твоју, удостојио заштите Јединородног Твог Сина и озарења Пресветог Твог Духа, и да не будем одбачен као слуга греха, већ да као Твој слуга примим благодат и милост и опроштај грехова у овом и у будућем животу. О, Владико Сведржитељу, Свемогући Господе, услиши мољење моје: јер Ти си онај који делује у свему, и од Тебе ми сви очекујемо помоћ и заштиту у свему, и од Јединородног Твога Сина и Животворног Духа, сада и увек и у векове векова.'

И ову молитву:

Боже, Ти који си због великог и неисказаног Твог човекољубља послао свог Јединородног Сина у свет, да поврати изгубљену овцу, немој се окренути од нас грешних који ти приносимо ову страшну и безкрвну жртву, јер ми се не уздамо у своју правду, већ у Твоју добру милост којом штитиш род наш. И сада ти се молимо и тражимо Твоју доброту: да ова света

члстнѣ мой н сердце отъ всѣкѣа скверни плѣти же н дѣла! Отнми отъ мене всѣкое помышленіе стѣдное н неразумное н удовлі ма сілою превѣтагѡ Твоегѡ дѣла въ службу сію! Н прїимнї ма Твоею благоустїю приближающагѡ свѣтѣму жертвеннику н благоволи, Господи, прїѣтными быти приносимыма Тебѣ дарѡма нма нашими рукѡма, снисходѣ мойма немощема! Н не отвержи мене отъ лица Твоегѡ*, ннже возгнушѣнїа моегѡ недостѣннства, но помилуй ма, Бѣже, по величїи милости Твоеї. н по множествѣ щедрѡтѣ Твоїхѣ очисти, беззаконїа моѡ., ѣкѡ да неосужденнѡ прїшедѣ предѣ славу Твоѡчї сподобїнїа покрѡва єдннорѡднагѡ Твоегѡ Сїна н озаренїа превѣтагѡ Твоегѡ дѣла н да не ѣкѡ рѣвѣ грѣхѡ отверженѣ бѣду, но ѣкѡ рѣвѣ Твої да обрадѡцѣ благодѣть н милѡсть н оставленїе грѣхѡвъ въ нынѣшнѣма н бѣдѡщема вѣцѣ! Бѣ, Владыко Сведержителю, всесильне Господи, услыши моленїе мое! Ты бо єси всѣ дѣнствѡнї во вѣхѣхѣ н ч Тебѣ всн нщема помѡщн во вѣхѣхѣ н заступленїа н єдннорѡднагѡ Твоегѡ Сїна н животворѡцагѡ дѣла, нынѣ н прїснѡ н во вѣкн вѣкѡвъ!

Бѣже, Ннже многѡгѡ радн н незреченнагѡ челоѡколюбїа поглавнї єдннорѡднагѡ Твоегѡ Сїна въ мїрѣ, ѣкѡ да заблѣдѡшее возвратнѣтъ овчѡ, не отвратнїа отъ насѣ, грѣшннхѣ, врѣченннхѣ приноснѣти Тебѣ страшнѡю сію н

тајна коју смо обавили за спасење не буде на осуду народу Твоме, већ за оптоштај грехова, за препород душа и тела, за истинско угађање Теби, Богу и Оцу.

Молитва завесе:

Захваљујем Ти, Господе Боже наш, што си нам дао смелост за улазак светиња којим си нам обновио пут нови и живи кроз завесу тела Христа Твога Пошто смо се удостојили да уђемо у место где је слава Твоја настањена, да будемо са унутрашње стране завесе, и да гледамо светињу над светињама ми се клањамо пред добротом Твојом, Владико, смиљуј се на нас, јер смо устрашени и уздрхтали пошто треба да стојимо пред светим Твојим жртвеником и да Теби приносимо ову страшну и безкрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа. Пошаљи на нас, Боже, своју

бескрóвнјую жéртвy! Не бо на прáвды нáшa уповáюще емьí, но на мíлостъ Твою́ благóю, ё́юже родъ нашъ соблюдáеши. И ны́нѣ мо́лимъ и призы́ваемъ Твою́ благоусты́нню, íкx да не бѣдетъ въ свре́меннiа гръцкiи текстъ нама «по вели́цѣй мíлости Твоёй»; нама го н ђ рѣкнiа преводач, НгѢмена Финлпа. Нне сме го допзлннл според нзвестннiа нзраз на ђ́о Давида псалом, който очевндно молнтвaтa нска да цнтнра, н според старобзлагарекнiа превод на св. патрнарха Евтнмнiа Тзрновскн, както н според немкнiа превод на Накововaтa лнтѢргнiа в во оуѣждёнiе людемъ Твоимъ устрóбннное намъ сiе ко спасёнiю тáннство, но во очнцёнiе грѣхóвъ, во обновлёнiе дѹшъ н тѣлесъ, во благоуѣждёнiе Тебѣ, Бóгy н ОтцѢ*.

Благодарímъ Тa, Господи Бóже нашъ, íкx далъ ёси́ намъ дерзновёнiе во вхóдъ свaтѹхъ, íже обновíлъ ёси́ намъ въ пѹть нóвѹй н жнвѹй завѣсою плóтн Христá Твоегó! Сподóбльшеcя Ѣво внíтн въ мѣсто селёнiа славы Твоёа, внѹтрь же бѹвше завѣсы, н свaтáа свaтѹхъ зрѣтн, прнпáдемъ блáгости Твоёй, Владыко: помíлѹй насъ, занé прнстрáшнн н трéпетнн емьí хотáще предстáтн свaтóмy ТвоемѢ жéртвнннкy н прнносíтн Тебѣ стрáшннy сiю н бескрóвню жéртвy ѡ нáшнхъ грѣсѣхъ н людскíхъ невѣденíхъ! Ннсполí на ны, Бóже, блáгодáть Твою́ блáгóю н освaтí нáшa дѹшы, тѣлесá н дѢхн н нзмѣнí

добрѹ благодат и освети наше душе и тела и духове, и усмери наше мис-ли ка побожности, да Ти са чистом савешћу принесем милост, мир, жртву хвале.

Свештеник гласно

Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина твога, са којим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова,

Народ: Амин.

наша помышлѣнїа ко благочѣстїю, да чїстою совѣстїю прнесеѣмъ Тебѣ милостъ, миръ, жѣртвѹ хвалѣнїа.

Скончавшыиѣ дїаконствѹмъ, возглашяетъ Архїерей:

Милостїю и щедрѣтами и человекољубїемъ единороднагѹ Твоегѹ Сына, съ Нїмже благословѣнъ еси со превъзвѣтымъ и благїмъ и животворящїмъ Твоимъ Дѹхомъ, нынѣ и прїснѹ и во вѣки вѣкѹвъ!

Людїе: Аминь!

На това място съвременният гръцки текст и рѣкниат преводач на Накововата литѹргија поставяат още една дълга молитва която (с някон варианти) етон при пзрвата просителна ектенна на Василевата литѹргија («Господи Боже нашъ, создавый^ъ гнасъ и введый въ жизнь сїю») Ние ја изпѹщаме, понеже не ја намираме в превода на св. патриарха Евтимна и в немският превод, направени несзмнено по древни рзкописи; понеже според признаниеото на Нгѹмена Филип в НерѢсалимската Црква тала се молитва на това място не се чете; понеже в неа много мнели на останалите молитви се повтаряат; и понеже сѣжакциа архїерей или ерей с неа трѢдно би ѹспиа да прочете положените молитви за времето на великата ектенна!

Свештеник благосиља народ и изговара:

Мир свима.

Ђакон: Стојмо смерно. Стојмо побожно. Стојмо са страхом Божјим у смирености. Пазимо: свети Принос се у миру Богу приноси.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Ђакон улази у олтар, узима рипиду (ако има два ђакона оба узимају по једну рипиду) и лелуја над светим Даровима.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

И откривши покрове тајни, који симболично закривају ову свештенорадњу, јасно нам је покажи, и умне очи наше испуни необухватном Твојом светлошћу, и очисти нашу безвредност од сваке нечистоте тела и духа, учини нас достојним страшног и трепетног ста-јања овде, јер си изванредно милосрдан и милостиви Бог, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину, и светоме Духу, сада и увек и у векове векова

Свештеник излази из олтара, стаје на долеу окренут народу, и са подигнутом десном руком, изговара:

Љубав Бога и Оца, и благодат Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, и заједница и дар Пре-светога Дуга нека буде са свима вама.

Архјерей знаменуетъ людеи глагола:

Миръ всѣмъ!

Діаконъ: Станемъ добръ! Станемъ благоговѣннѣ!
Станемъ со страхомъ Божїимъ и умиленїемъ!
Миромъ вѣнемъ свѣтому возношенїю Бѣгу!

Людіе: Милость мира, жертву хваленїа!

Архјерей тайно молится:

И изображїтельнѣ одежаща свѣщенному семѣ тайнствѣ покрываа гаданїи открывъ, явленнѣ намъ покажи и мысленнаа наша очеса необмѣннаго Твоего свѣта исполни и очисти насъ нищетѣ нашу отъ всѣхъ скверны плѣти и дѣла достоинны насъ сотвори страшнаго сего и ужаснаго предстоїна! Иже преблагодѣенъ и милостивъ Богъ Си и Тебѣ славу возсылаемъ, Отца и Сина и свѣтому Дѣху, нынѣ и прїсно и во вѣки вѣкѣвъ!

Архјерей, малѣмъ изшедеъ изъ олтаря, знаменуетъ людеи глагола:

Люби Бога и Отца, и благодать Господа и Бога и Спаса нашего Исуса Христа, и причастїе и даръ преблагѣаго Дѣха вѣдан со всѣми вѣми*.

И благосиља народ.

Народ: И са духом твојим

Свештеник подиже очи и руке горе, окренут према народу и изговара:

Горе имајмо ум и срца

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник:

Заблагодаримо Господу.

Народ са одушевљењем пева:

Достојно и праведно.

(Пази! Остале речи тј. Тебе певати.. на овој литургији не певају се).

Свештеник гледајући према истоку, сагне главу, простргих руку мало пред собом перма часној Трпези, чини благодарење, и моли се тихим гласом овако: (ђакони лелујају рипидама)

Јер је заиста достојно и праведно, лепо и потребно, Тебе хвалити, Теби певати, Теби се клањати, Теби благодарити, прослављати Тебе, Створитеља свега видљивог и невидљивог, ризницу добара, извор жи-вота и бесмртности, Бога и Владику свега и свих, коме поју небеса и

Людје: И со дѣхомъ твоимъ!

И воздвигъ очи свои горы и воздѣвъ рѣцѣ, зра къ людемъ архіерей възглашѣтъ:

Горѣ нимѣимъ умъ и сердца!

Людје: Имамы ко Господу!

Архіерей:

Благодаримъ Господа!

И сложивъ крестообразнѣ рѣцѣ на персѣхъ, малѣ поклонѣтсѣ людемъ и возвращѣтсѣ ко свѣтѣй трапѣзѣ. Людје поютъ кобенѣ и со сладкопѣнїемъ: Достойно и праведно!

(Зри, такъ прочнѣхъ словъ: поклонѣтсѣ Отцѣ... на сей литургији не вѣсть!) Вшедъ ко олтарѣ, преклонѣ главѣ, малѣ простѣръ рѣцѣ ко свѣтѣй трапѣзѣ и зра къ востокѣмъ, архіерей тайнѣ молиетсѣ сице, творѣ благодаренїе:

Иѣкъ воистинѣ достойно есть и праведно, лѣпо же и должно Тѣ хвалити, Тѣ пѣти, Тебѣ клѣнатсѣ, Тѣ славогѣнѣти, Тѣ благодарити, всеѣ твоѣри видимыѣ же и невидимыѣ создѣтелѣ, сокровище вѣчныхъ благъ, истѣчнѣника жиѣзни и безсмертїѣ, вѣхъ Бѣга и Владыкѣ, Бѣже поютъ небеса и небеса небыхъ и все силы ихъ, солнце

неба небеса, и све њихове силе, сунце и месец, и сва звездана сазвежђа, мора и све што је у њима, небески Јерусалим, збор изабраних, Црква прворо-ђених, записаних на небесима, духови праведника и пророка, душе мученика и алостола, анђели и арханђели, престоли, господства, начела и власти, и страшне силе, многооки херувими, и шестокрилати серафими, који са два крила заклањају лица своја, са два друга - ноге, и са два летећи довикују један другог неућутним устима непрекидним славословљем:

Свештеник гласно:

Победничку песму велелепности славе Твоје, јасним гласом појући, кличући, прослављајући, узвикујући и говорећи.

Народ:

Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама

же и лунá и весь звѣздный ликъ, землá, море и вса, ꙗже въ ннхъ, Јерусалимъ небесный*, соборъ избранныхъ, цѣрковь првородныхъ, написанныхъ на небесѣхъ., дшн праведныхъ и пророковъ, дшны мучениковъ и апостоловъ, аггелн, архáггелн, престóлн, господствѣа, начáла же и властн и силы стрáшныа, херубими многоочити и шестокрылати серафими, ꙗже двѣма дѣв крыломá покрывáютъ лица своá, двѣма ногн и двѣма летáюще взыбáютъ другъ ко другу. непрестанными устá, немóлчними славословѣньми.

Возглас:

Побѣдную пѣснь велелѣпныа Твоеá славы свѣтлыма гласомъ поюще, вопіюще, славословяще, взыбáющи и глаголюще:

Людїе: Свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ Господь Слава дъ, испóлнь небо и землá славы Твоеá**! Сла́нна вѣвышнихъ! Благословѣнъ градъ въ нма́ Господне! Сла́нна вѣвышнихъ..!

Свештеник чита тихим гласом:

Свет си (+**благосиља дискос**) Цару векова и Господе и Дародавче сваке Светиње (+ **благосиља свети Пу-тир**). Свет је и Јединородни Твој Син, Господ наш Исус Христос кроз Кога си све створио (+ **благосиља обоје**). Свет је и Дух Твој Пресвети, који сагледа све дубине твоје, Бога и оца

Свет си, Свесилни, Страшни, Добри, Милосрдни, који си одувек био сажалив према Твојем створењу. Ти си створио човека од земље по свом лику и подобију, и даровао си му рајску сладост, а када је прекршио Твоју заповест и отпао, ниси га презрео нити си га напустио, о Добри, већ си га казнио као милосрдни Отац, приз-вао си га кроз закон, поучио си га кроз пророке, и најзад си самог свог Јединородног Сина, Господа нашег Исуса Христа, послао доле у свет да дошавши, сам Он обнови и воспостави Твој лик, и Он је, сишавши са небеса и оваплотивши се од Духа Светог и свете и увек Дјеве Марије, живео заједно са људима и све учинио за спасење рода нашега Будући вољан да, иако безгрешан, прими добровољну и животворну смрт на крсту ради нас грешних, оне ноћи када је био предан, односно када је сам себе предао ради живота и спасења света.

Затим свештеник узима са дискоса свети Хлеб, држи га мало подигнуто и говорим тихим гласом:

Архиереј тајно молитва:

Свѣтѣ ѣси (**знаменуетъ дискосъ**), Царю вѣкѣвъ и всѣкѣмъ свѣтѣи Гѣсподи и подѣтели (**знаменуетъ чашу**)! Свѣтѣ и ѣдннорѣднѣи Твоѣи Сынѣ, Гѣспѣдъ нашъ Исѣсъ Хрѣстѣсъ, Нѣже всѣ сотворѣлъ ѣси (**знаменуетъ обоѣ**)! Свѣтѣ же и Дѣхъ Твоѣи пресвѣтѣи, испѣтъѣи всѣчелѣкѣмъ и глѣбннѣи Твоѣмъ, Бѣже* и Отче!

Свѣтѣ ѣси, всесѣльне, стрѣшне, блѣже, благоутрѣбне, сотрѣждаѣи наипѣче создѣнѣю Твоѣмъ! Сотворѣвѣи отъ землѣи челоѣка по ѣбразѣу Твоѣмъ и подѣбѣю и дарѣвѣи ѣмъ рѣйское наслаждѣнѣе, престѣпльша же зѣповѣдѣ Твоѣи и отпѣвша тогѣ не презрѣлъ ѣси, ниже остѣвнѣлъ ѣси, блѣже, но наказѣлъ ѣси ѣгѣ ѣкѣмъ благоутрѣбнѣи отѣцѣ призѣвѣлъ ѣси ѣгѣ законѣмъ, нартѣвнѣлъ ѣси ѣгѣ прорѣки! Послѣднѣи же самагѣ ѣдннорѣдногѣ Твоѣгѣ Сѣина, Гѣспода нашѣгѣ Исѣса Хрѣстѣа, послѣлъ ѣси вѣ мѣрѣ да самъ пришѣдѣ Твоѣи ѣновнѣтъ и востѣвнѣтъ ѣбразѣ! Нѣже сошѣдѣ ѣз неѣѣсъ и воплотнѣвѣ отъ Дѣха Свѣта и Марѣи, свѣтѣиѣ Приснодѣѣвѣи и Богорѣднѣи, спѣжѣвѣ же челоѣкѣмъ, всѣ ѣстрѣнѣи ко спѣсѣнѣю рѣда нашѣгѣ!

Узевши хлеб у своје свете и пречисте и бесмртне руке, погледавши на небо, и показавши Теби, Богу и Оцу, благодаривши, благословивши, осветивши (после тога узима свети Хлеб у леву руку, а десном га благосиља, затим га узима врховима прстију десне руке, и држећи га наставља тихим гласом): преломивши, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима, рекавши: Свештеник гласно:

Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи и предаје на отпуштење грехова.

но и воду, гледајући на небо и показавши Теби, Богу и Оцу, и благодаривши, осветивши (+ благосиља свети Путир), испунивши Духом Светим, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима рекавши:

Хотѧ же бѡльнѹю и живѡтвѡращѹю крестѡмъ смерть безгрѣшнѹю за насъ, грѣшныхъ, прїѡти, въ ночь, въ нѡже предѡшесѧ, пѧче же Самъ Себѣ предѡше за мїрскїи живѡтъ и спасѣнїе (зѧѣ взѣмлетъ Архїерей шѡнцѣю свѡтѹю хлѣбъ малѹ подѣмъ и глаголѣтъ тайнѹ), прїемъ хлѣбъ во свѡтѹю и пречїстѹю и безсмѣртнѹю Своѡ рѡки, воззрѣвъ на небо и показѡвъ Тебѣ, Бѡгу и Отцѣ, благодарївъ, благословївъ, освѡтївъ (знаменѹетъ свѡтѹю хлѣбъ, прѣлагѣтъ егѡ въ деснѹю рѡкѹ и держїтъ егѡ малѹ что возвышь), преломївъ даде свѡтѹимъ и блажѣннымъ Своїмъ ученикѡмъ и апѡстолѡмъ, рекъ

Вѡзгласъ:

Прїимїте, ядїте, сїѣ естъ тѣло Моѣ, ежѣ за вы ломїмое и раздѡемое во оставлѣнїе грѣхѡвъ!

Людїе: ѡмнїи!

Архїерей полагаѣтъ свѡтѹю хлѣбъ на дискѡвъ, взѣмлетъ же шѡнцѣю вѡтѣю чѡшѹ малѹ что подѣмъ, тайнѹ глаголѡ: Тѧкѡжде по вѣчерї вземъ чѡшѹ и раствѡрївъ отъ внѡи и водѡи, воззрѣвъ на небо и показѡвъ Тебѣ, Бѡгу и Отцѣ, благодарївъ, освѡтївъ (знаменѹетъ чѡшѹ), испѡливъ ѡуха свѡта, даде свѡтѹимъ и блажѣннымъ Своїмъ ученикѡмъ и апѡстолѡмъ рекъ:

Свештеник гласно:

Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новога Завета, која се за вас и за многе лије и предаје на отпуштење грехова (и оставља свети Путир на часну Трпезу).

Свештеник тихим гласом:

Ово чините за успомену на мене: јер кадгод једете овај Хлеб и пијете из ове Чаше, смрт Сина Човечијег обзнањујете и васкрсење Његово исповедате докле не дође.

Ђакон гледа ка часној Трпези, говори пуним гласом: Верујемо и исповедамо.

Народ са одушевлењем пева на осми глас

Смрт Твоју, Господе, обзнањујемо и васкрсење
Твоје исповедамо

(и оставља свети Хлеб на дискос).

Народ: Амин.

Онда свештеник узме свети Путир, држи га мало подигнуто и говори тихо:

Такође, кад су вечерали, узевши чашу и
напивши ви

Возглас:

Пијте отъ неѧ вси, иже сѧсть кровь Моѧ новѧго заветѧ,
иже за вы и за многѧ избѧвѧемаѧ и раздѧемаѧ во
оставленіе грѣхѡвѡ! (И поставлѧетъ чашу).

Людѧе: Аминъ.

Архѧерей тайно:

Сѧ творите въ Моѧ воспоминаніе! Вѧжды во лице іасте
хлѡвѡ сѧ и чашу сѧо пиете, смерть сына Человѣческаго
возвѣщѧете и воскресеніе сѧго исповѣдѧете, дондеже
прїидетъ*.

**Зрѧ ко свѧтѧй трпѧзѧ, дѧконъ возгласѧетъ
свѧтлѧйшимъ гласомъ:**

Вѣрѧемъ и исповѣдѧемъ!

Людѧе же поитъ коинѡ со сладкопѧніемъ:

Смерть Твоѧ Господи, возвѣщѧемъ и воскресеніе Твоѧ
исповѣдѧемъ!

Свештеник благосиља свети Дискос, такође свети Путир и моли се тихим гласом, погнуте главе:

И ми грешни, сећајући се Његових животодавних страдања, спаситељног крста, и смрти, и погребља, и тридневног васкрсења из мртвих, и вазнесења на небеса и седења с десне стране Тебе Бога и Оца, и другога, славног и страшног доласка, када ће са славом доћи да суди живима и мртвима, када ће свакоме дати по заслуги: Поштеди нас, Господе Боже, поштеди нас, Госпо-де Боже, поштеди нас Господе Боже, највише због милосрђа Твог. Приносимо ти, Владико, ову страшну и безкрвну жртву, молећи Те да са нама поступиш не по гресима нашим, нити по нашим злим делима, већ да нам по Твоме снисхођењу и Твом неисказаном човекољубљу, бацивши у заборав и избрисавши списак кривица нас који се Теби молимо, дарујеш небеске и вечне Твоје дарове, које око није видело, и ухо није чуло, и који се нису коснудли срца људског, које је Бог припремио онима који Тебе воле, и да ради мојих грехова не одбациш народ Твој, човекољубиви Господе.

Тада, подигнувши мало руке, пева на пети глас

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Архїерей знаменуетъ свѣтѣй дїскосъ, тѣже свѣтѣю чашу и преклонѣ главѣ, тайннѣ молнѣтѣ:

Помнѣюще Ѹбо и мы, грѣшнїи, животворѣцѣмъ бгѣмъ страданїѣмъ, спасїтельнѣй крестѣмъ и смертѣю, и погребенїемъ, и трїднѣвноемъ изъ мѣртвѣхъ воскресенїемъ, и ѣже на небеса възшествїемъ, и одеснѣю Тебѣ, бѣга и Отца, сѣденїемъ, и вторѣмъ славное страшное бгѣмъ пришествїемъ, егда прїидетъ со славою судїти живѣмъ и мѣртвѣмъ, егда хощетъ коемѣждо отдати по дѣломъ бгѣмъ. (Поцади насъ, Господи бѣже!) (трїжды) пѣче же по благоутрѣбїю своемѣ, приносимъ Ти, Владыко, страшнѣю сїю и безкрѣвнѣю жѣртвѣю, просѣще да не по грѣхѣмъ нашимъ, ниже по беззаконїемъ нашимъ воздѣи намъ, но по Твоѣмъ крѣпостїи и неизреченному Твоемѣ человеколюбїю презрѣвѣмъ и истребївѣмъ ѣже на насъ рукописанїемъ, Твоихъ рабѣмъ, даруеш намъ небесна и вечна дарованїѣмъ, нѣже око не видѣ, и Ѹхо не слыша, и на сердце челоуѣкѣ не възидѣша, тѣже уготовѣ Богъ любѣщымъ бгѣмъ*, и да не моимъ радїи грѣхѣмъ отрїнеши людеѣ Твоихъ, челоуѣколюбче Господи!

Тѣже поетъ со сослужѣцїимн пресвѣтѣры, малѣ рѣцѣ въздѣвѣ:

Людїе во Твоїи и цѣрковь Твоѣ молѣтѣ Те!

Народ са одушевљењем одговара на пети глас
 Помилуј нас, Господе Боже Оче сведржитељу

Свештеник опет:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет.

Помилуј нас, Господе Боже Оче Сведржитељу

Свештеник опет:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет:

Помилуј нас, Господе Боже Оче Сведржитељу

Свештеник сагне главу и тихим гласом се моли овако:

Помилуј нас, Боже Сведржитељу, помилуј нас, Боже, Спаситељу наш, помилуј нас Боже по велјој Твојој милости и пошаљи на нас и на ове принете дарове Духа Твога Пресветог, Господа Животворног, који је на престолу заједно са Тобом, Богом и Оцем, и Јединородним Твојим Сином, Сацарствујућег, Једино-суштног, Савечног, који је говорио кроз закон и пророке и кроз Твој Нови Завет, који је сишао у виду голуба на Господа нашег Исуса Христа у реци Јордану и био на Њему, који је сишао на свете

Людје такожде поѳтѣ въз отвѣтѣтѣ:
 Помнѣлѣи насѣ, Гѳсподи Бѳже, Отче Вседержнѣтелю!

И пакн поѳтѣ Архѣерей со соелужащнми: Людје во Твои.

И пакн народѣ: Помнѣлѣи насѣ.

**Тѣкожде и третѣе поѳтѣ Архѣерей н отвѣщавлѣтѣ народѣ
 вельми кѳсиш, ѣкѣ да възмѳжетѣ Архѣерей изглаголати
 молнѣтѣ ѣю тѣиш:**

Помнѣлѣи насѣ, Бѳже Вседержнѣтелю!

Помнѣлѣи насѣ, Бѳже Спасе нашѣ!

Помнѣлѣи насѣ, Бѳже, по велицѣи милости Твоѣи н ниспслн на ны н на предлежѣщнм свѣтѣм дѣрѣм ѣѣ Дѣха Твоегѳ пресвѣтѣгѳ, Гѳспода живѳтворѣщѣгѳ, сопретѳольнагѳ Тебѣ, Бѳгѣ н Отцѣ, н ѣдинорѳдному Твоемѣ Сѳишѣ, соцѣрѣтвеннагѳ, ѣдиноѣщнагѳ же н сопреносѣщнагѳ. глгѳлѣщѣгѳ въз законѣ н прорѳцѣхѣ н нѳвомѣ Твоемѣ завѣтѣ., сошѣдѣщѣгѳ въз вѣдѣ голѣбнѣ на Гѳспода нашѣгѳ Инѣша Хрѣстѣа во Јорданѣ рѣцѣ н пребѣвшѣгѳ на Немѣ., сошѣдѣщѣгѳ на свѣтѣхѣ Твоишѣ апѳстолѣ въз вѣдѣ ѳгненнѣхѣ ѣзѣкѣ въз гѳрннѣ свѣтѣгѳ н славнагѳ Сѳишѣ въз денѣ свѣтѣм

Твоје апостоле у виду огњених језика у горњој одаји светог и славног Сиона на дан свете Педесетнице. Тога Твог Пресветог Духа пошаљи, Владжо, на нас и на ове принесене дарове (тада свештеник подигне мало руке и говори тихо) да, посетивши их својим светим и благим и славним силаском, освети их и учини да овај Хлеб буде свето Тело Христово. (И благосиља свети Хлеб).

Ђакон, гледајући на свештенорадњу изговара:

Амин.

Свештеник говори тихим гласом:

И чашу ову (да буде) часна Крв Христова. (+ И благосиља свети Путир).

Ђакон: Амин.

Свештеник говори тихо:

Да буду свима онима који се причешћују на опроштај грехова и живот вечни.

Ђакон. Амин.

Свештеник говори тихо

За освећење душа и тела. Амин. За умножавање добрих дела. Амин. За учвршћење свете Твоје Саборне и Апостолске Цркве, коју си основао на

Плѣтѣдеи́тницѣ*: се́го Дѣла Твоего́ пре́свѣтаго́ ниспослѣ́, Влады́ко, на насъ и на предлежа́щыѣ дѣры е́ѣ, (та́же **воздѣвзъ рѣцѣ**) ꙗ́кѡ да поѣтнѣвзъ свѣтѣ́мъ и бл҃гѣ́мъ и сла́внымъ Свои́мъ прише́ствіемъ освѣтѣ́тъ и сотвори́тъ хлѣ́бъ ѡ́бъ сей тѣ́ло свѣтѣ́е Хри́ста (зна́менуетъ свѣтѣ́й хлѣ́бъ).

Ђіаконъ, зра́ еѣ́, глаго́летъ: ѿ́мниъ!

ѿрхїерейъ: и ча́шѣ еѣ́ю́ крѡвь чести́ѡю Хри́ста (зна́менуетъ свѣтѣ́ю ча́шѣ).

Ђіаконъ: ѿ́мниъ!

ѿрхїерейъ та́йнѡ:

ꙗ́кѡ да е́ѡдѣтъ вѣ́мъ отъ́ нихъ причаща́ющымъ во оста́вленіе грѣ́хѡвъ и жизньъ вѣ́чнѣю!

Ђіаконъ: ѿ́мниъ!

ѿрхїерейъ:

Во освѣ́щеніе ду́шъ и тѣ́лѣсъ! ѿ́мниъ! Во пло́доношеніе дѣ́лъ бл҃гнѣ́хъ! ѿ́мниъ! Во у́твержденіе свѣтѣ́ѡ Твоеѡ́ сабо́рныѡ и апо́стольскѡ́ цѣ́рквѣ, ю́же основа́лъ е́си на

камену вере, да јој врата паклена не одоле, избављајући је од сваке јереси и саблазни оних који чине безакоња, чувајући је све до краја векова **И благосиља свети Дискос и Путир**).

Тада се свештеник, подигавши мало руке и сагнувши главу, умереним гласом моли тихо, да чују и они који стоје изван олтара, док народ за то време пева тихо на шести глас:

Помени, Господе Боже наш.

Молитва коју чита свештеник тихим гласом:

Приносимо Ти, Владико, и за сва Твоја места која си прославио богојављањем Христа Твога и доласком Пресветога Твога Духа, а нарочито за свети и славни Сион, Мајку свих Цркава, и за сву Твоју Саборну и Алостолску Цркву у целом свету, да јој и сада, Владжо, дарујеш богате дарове Пресветога Твога Духа.

Помени, Господе и свете оце наше и епископе који су у њој, који по целом свету православно управљају речју Твоје истине.

ка́мени вѣры, ꙗ́кѡ да вратѣ́ ꙗ́дова не одолѣ́ютъ ѿ́нъ., избавлѣ́а ю́ отъ всѣ́хъ ꙗ́коу и отъ соблѣ́зна дѣла́ющихъ беззако́нїе., сохрани́а ю́ да́же до сконча́нїа вѣ́кѡвъ! (Зна́менуетъ́ дискосъ́ и ча́шу раздѣ́льнѣ́).

Та́же мо́литва архі́ерей (или́ іерей́) малѡ́ воздѣ́въ рѣ́цѣ́ и прекло́нь главѣ́ мѣ́рнымъ гласомъ, во ѿ́же слы́шану́ бы́ти стоѡ́щымъ внѣ́ олтарѣ́, лю́діе же подпѣ́ваютьъ мно́гажды:

Помани́, Господи́ Бо́же нашъ!

Прино́симъ Ти, Влады́ко, и ѡ́ свѣ́тѣхъ Твои́хъ мѣ́стѣхъ, ꙗ́же просла́вилъ ѿ́ бо́гоблѣ́нїемъ Хри́ста́ Твоегѡ́ и погѣ́щенїемъ пресвѣ́тагѡ Твоегѡ́ Дѣ́ха! Нанпѣ́че же ѡ́ свѣ́тѣмъ и сла́внѣмъ Сїѡ́нѣ́, ма́терн вѣ́хъ церквѣ́й, и ѡ́ ꙗ́же по все́й вселѣ́ннѣ́й свѣ́тѣй Твое́й собѡ́рнѣ́й и апо́стольстѣ́й цѣ́ркви: бога́тыа и ны́нѣ́ да́ры пресвѣ́тагѡ Твоегѡ́ Дѣ́ха подѣ́ждь ѿ́нъ, Влады́ко!

Помани́, Господи́, и ꙗ́же въ не́й свѣ́тѣхъ отцѣ́въ на́шихъ и е́пископѡвъ, ꙗ́же по все́й вселѣ́ннѣ́й правосла́внѡу пра́вдѣхъ сло́во Твое́а́ истинно́!

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе Боже наш, преподобног оца нашег, најсветијег нашег архиепископа [име], даруј му часну старост, чувај га да доживи много година одхрањујући народ Твој у свакој побожности и честитости.

Народ опет пева, док свештеник чита молитве, на шести глас:

Помени, Господе Боже наш.

Помени Господе, часне свештенике овде и свуда, ђаконе који служе Христу, све остале који служе, све свештенослужитеље и наше братство у Христу и сав христољубиви народ.

Помени Господе, свештенике који заједно са нама стоје и служе у овом светом часу пред светим Твојим жртвеником да би принели свету и безкрвну Твоју жртву, и подари њима и нама реч да се отворе уста наша у славу и на похвалу пресветога имена Твога.

Помени Господе, ради велике милости своје, и мене смиреног и грешног и недостојног слуге Твог, и погледај на мене милостиво и милосрдно и избави и ослободи ме од оних који ме гоне, Господе, Господе си-ла, и немој се судити са слугом својим, и, пошто се грех умножио у мени, нека буде изобилна Твоја доброта.

Въ пѣрвыѣхъ поманій, Гѣсподи Бѣже нашъ, преподѣбнаго отца нашего блаженнѣйшаго (имѣрекъ) Митрополита (или Высокопреосвѣщеннѣйшаго Митрополита нашего имѣрекъ), старѣость ѣмѣ четвѣрѣю дѣрѣн, многолѣтна ѣго сохрани, пѣдѣща людеѣ Твоѣмъ во всѣкомъ благочестїи и честности!

Поманій, Гѣсподи, ѣже здѣ четвѣрѣе пресвѣтерство и повѣдѣ, ѣже во Христѣ дѣяконство, прочее все служенїе, все церковный чинъ и во Христѣ братство наше и всѣхъ христолюбивыхъ людеѣ!

Поманій, Гѣсподи, сопредстоѣщихъ намъ ѣреєвъ, сѣдѣщихъ въ сей свѣтлѣи часъ предъ свѣтлымъ Твоѣмъ жертвенникомъ въ приношенїи свѣтлымъ и бескрѣвнымъ Твоѣмъ жертвы, и даждь намъ и намъ слово во отверженїе грѣхъ нашихъ въ славу и похваленїе всесвѣтлѣи имени Твоєгѣ!

Поманій, Гѣсподи, по множествѣ милости Твоєѣ и мене, смиреннаго и грѣшнаго и недостѣйнаго раба Твоєгѣ, и поспѣши мѣ милостїю и щедрѣтами, избави же и свободи отъ гонѣщихъ мѣ, Гѣсподи, Гѣсподи инакъ, и не видни въ судѣ съ рабѣмъ Твоѣмъ, и понѣже ѣмнозиша во мнѣ грѣхъ, да прензвѣтѣчетвѣтѣ Твоѣмъ благодѣть!

Помени Господе, и свети Твој жртвеник и ђаконе који стоје око њега, даруј им непорочан живот, сачувај њихово чисто служење, и изведи их на бољи степен.

Помени Господе, свети град Бога нашега, и престоницу, и сваки град и крај, и оне који у њима живе по православној вери и у побожности, (помени) њихов мир и безбедност.

Помени Господе, благочестиве и христољубиве цареве, сав двор и војску њихову, и помоћ и победу њихову која са неба долази. Дотакни се оружја, и заштити, и устани у њихову помоћ, покори им све неп-ријатељске и варварске народе, подржи њихове намере, да бисмо поживели миран и спокојан живот у свакој побожности и часности.

Помени Господе, оце и браћу нашу који плоче, странце Хришћане, оне који су у оковима и тамницама, у ропству и изгнанству, у рудницама, на мукама, на тешким принудним радовима, и миран повратак дому свакога од њих.

Помани́, Го́споди, и свѣтѣ́й Тво́й же́ртвенникъ окрѣ́жающихъ дѣ́аконѡвъ, дѣ́рѣ́й имъ житі́е непорочное, чѣ́сто нхъ дѣ́аконство соблюди́ и степѣ́ны добры́а имъ сннщѣ́!*!

Помани́, Го́споди, свѣтѣ́й Бо́га на́шегѡ градъ, и ца́рствующѣ́й и всѣ́кѣ́й градъ и странѣ́ и њже́ правосла́вноу вѣ́роу и благоговѣ́нїемъ живѣ́щихъ въ ннхъ, миръ и ѹ́твержде́нїе нхъ!

Помани́, Го́споди, правосла́вный бо́лгарскѣ́й наро́дъ, правѣ́тельствующѣ́й ѹ́гланѣ́тъ и хрѣ́столюбное бо́нство и ѡ́же съ небесе́ по́моць и повѣ́дѹ нхъ! Прї́мни ордѣ́же и щнцѣ́ и воетѣ́ни въ по́моць нхъ., покори́ имъ всѣ́ бо́нственны́а и ва́рварскї́а ѡ́зыки, испо́лни нхъ совѣ́ты, да ти́хое и безмо́льное житі́е поживѣ́мъ во всѣ́комъ благоче́стїи и че́стности!

Помани́, Го́споди, пла́вающихъ, путе́шествующихъ, страна́тельствующихъ хрѣ́стіанъ, њже́ во ѹ́захъ и темни́цахъ, въ плѣ́ненїихъ и изгна́нїихъ, въ рѹ́дѣхъ и мѹ́ченїихъ и го́рькихъ рабо́тахъ ѡ́щихъ оте́цъ же́ и бра́тїи на́шихъ, ми́рное возвраще́нїе ко́егѡждо нхъ въ до́мы своѡ́!

Помени Господе, старе и слабе, болесне, изнемогле од старости, и оне који од злих духова страдају, и скоро исцељење њихово и спасење које долази од Тебе Бога.

Помени Господе, сваку хришћанску душу која туује и која је намучена, која очекује од Тебе Бога милост и помоћ, и обраћење заблуделих.

Помени Господе, оне који живе у девичанству и у уздржању и подвизима, и наше оце и браћу који се подвизавају по брдима и пећинама и провалијама земљиним, и православне цркве по свим местима, и ове овде наше Христове цркве. Помени Господе, оце и браћу нашу који се труде и служе нам ради имена Твог светог.

Помени Господе, све у добру, помилуј све, све нас примири, умири мноштво Твојих људи, истреби искушења, отклони ратове, смири поделе цркава, буне јереси скоро утишај, понизи гордост безбожника, уздигни знамење православних хришћана, Твој мир и твоју љубав даруј нам, Боже, Спаситељу наш, надо свих крајева земље.

Поманні, Господи, въ старости и немощи ѿщихъ, болащихъ, страждущихъ и отъ дѣхѣвъ нечистыхъ стужаемыхъ, ѿже ѷ Тебѣ, Бѣга, икорое исцѣленіе и спасеніе ихъ!

Поманні, Господи, вѣлкую дѣшу христіанскую, икорѣащую и обидищую, милости и помощи Тебѣ, Бѣга, трѣбующую, и обращеніе заблудшихъ!

Поманні, Господи, въ дѣвствѣ, благоговѣніи и поствнчествѣ пребывающихъ и ѿже въ горѣхъ, вертѣпѣхъ и прѣпастехъ земныхъ подвизающихся преподобныхъ отѣцъ же и братіи нашихъ и ѿже на вѣлкомъ мѣстѣ православныхъ соборы и здѣ во Христѣ соборъ нашъ!

Поманні, Господи, трѣбующихъ и служащихъ намъ отѣцъ же и братіи нашихъ ради имени Твоегѡ свѣтагѡ! Поманні, Господи, вѣхъ во благое: вѣхъ помилуи, Владыко, вѣмъ намъ примиріа! Умирн множества людѣи Твоихъ: развѣи соблазны, ѷпразднн брани, ѷтоли раздѣры церквей, ѿретнческаа востаніа вѣкорѣ разорн! Низложн гордыню азыкъ! Возвыси рогъ христіанъ православныхъ! Твои миръ и Твою любовь даруи намъ, Бѣже Спасе нашъ, ѷпованіе вѣхъ концѣвъ земли!

Помени Господе, благонаклоно поднебље, тихе кише, повољне росе, изобиље плодова, богату плодност, и круг године пуне доброте Твоје, јер очи свих су упрте у Тебе са надом и Ти им дајеш храну благовре-мено, отвараш руку Твоју и испуњаваш свако биће задовољством.

Помени Господе, оне који су доносили плодове и који их доносе у свете Божије цркве и који се сећају убогих, и оне који су од нас тражили да их спомињемо у молитвама. Још нађи за сходно, Господе, да поменеш и при-носе ових који су принети у данашњи дан на светом Твом жртвенику, и сваког оног који их је принео или намерава да принесе, и оне (чија су имена) малочас Теби прочитана.

Помени Господе, и родитеље наше (изговори њихова имена), сроднике и пријатеље (изговори њихова имена). Њих све помени, Господе, које смо споменули и које нисмо споменули, православне. Даруј им небеско уместо земаљског, нетрулежно уместо трулежног, вечно уместо пролазног, према обећању Христа Твог, јер Ти имаш власт над животом и смрћу. Још нађи за сходно, Владико, да поменеш оне који су Ти угодили од памтивека, по родовима, свете оце, патриЈархе, пророке, алостоле, мученике, исповеднике, учитеље, преподобне, и сваки праведни дух који је у вери окончао.

Поманні, Гóсподн, благорас̀творѣніѣ возд̀шхвѣз, дождн м̀рны, росы́ благіа, плодѡвѣз го̀взѡвѣніѣ, со̀вершѣнноѣ плодородіѣ н вѣнѣцѣз лѣтѣа блáгостн Твоѣа! Очн бо вѣѣхѣз на Тѡ упѡвѣютѣз н Ты дѣлшн п̀ццѣ нмѣ во блáговрѣменїн, от̀верзлѣшн Ты р̀зкѣ Твоѡ н исполнѣшн вѣáкоѣ жнвѡтно блáговолѣніѡ*!

Поманні, Гóсподн, плодonoсѣвшнхѣз н плодonoсѣщнхѣз во свѡтѣхѣз б̀жїтнхѣз цѣрквѣхѣз н помннѣющнхѣз ѡбогїа н заповѣдавшнхѣз намѣ помннѣтн нхѣ во молїтвѡхѣз! Ђцѣ поманѣтн сподѡбен, Гóсподн, н нѣже приношѣніѡ сїѡ прннѣсшнхѣз во днѣшнїн дѣнь на свѡтѣн Твоѡ жѣртвенннхѣз н ѡ нїхѣже кїнѣждѡ прннесѣ нлї во помышлѣнін нмѡтѣ н нынѣ Тебѣ прочїтѡвѣемѣхѣз!

Поманні, Гóсподн, н нѡшнхѣз родїтѣлѣн, сродннхѣз н др̀шн (нмѡрѣкѣз, здѣ помннѣѣтѣз, нхѣже х̀щѣѣтѣз)! Снхѣз вѣѣхѣз поманні, Гóсподн, нхѣже поманѣхѡмѣз н нхѣже не поманѣхѡмѣз правослѡвнхѣз! Воздѡждѣ нмѣ вѣѣстѡ земнѣхѣз небѣснаѡ, вѣѣстѡ тлѣннхѣз нетлѣннаѡ, вѣѣстѡ врѣменнхѣз вѣчнаѡ по обѣтѡвѣніѡ Хрїстѡ Твоѣгѡ, занѣ жнвѡтѡ смѣртн ѡбластѣ нмѡшн! Ђцѣ поманѣтн сподѡбен, Владыко, н отѣз вѣѣка Тебѣ блáгѡгѡднвшнхѣз свѡтѣхѣз отѣцѣз: патрїѡрхѡвѣз, прорѡкѡвѣз, апѡстѡлѡвѣз, м̀чѣннхѣз, учїтѣлѣн, преподѡбнхѣз н вѣáкїн дѡхѣз прѡбѣдннѣз во вѣрѣ со̀вершнвшнхѣз!

Радуј се, благодатна, Господ је с тобом, благословена си ти међу женама и благословен је плод утробе твоје, јер си родила Спаситеља душа наших.

Затим свештеник изговара гласно:

Особито за пресвету и благословену, пречисту Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију.

Народ као и напред пева:

Помени, Господе Боже наш.

Свештеник чита ову молитву тихо:

За светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, свете апостоле, свете пророке и патријархе и праведнике, свете мученике и исповеднике.

Помени Господе Боже, свете оце наше и архиепископе и свако биће, које смо споменули и које нисмо споменули. Упокој их тамо у области живих, у царству Твоме, у радости раја, у недрима Авраама, и Исака, и Јакова свете оце наше, одакле одбеже сваки бол, жалост и уздисање и где се сија светлост лица Твога и увек просвећује.

Учини, Господе, да крај нашег живота на овом свету буде хришћански и непорочан и

Помани, Господи, арханђельскій гласъ глаголющій: Радуйся, благодатная, Господь въ Тебѣ! Благословенна ты въ женахъ* и благословенъ плодъ чрева твоего., ѿкъ Спаса родила еси душъ наших!

Возгласиш:

Израдану преватѣю и преблагословенную пречистую владычицу нашу Богородицу и приснодѣву Марию!

И пакн појѣтз людіе: Помани, Господи Боже наш!

Архіерей же (или Іерей) молише, ѿкъже прејде:

Свѣтаго Іωанна, славнога пророка, предтечу и крестителя, свѣтыхъ апостолъ, свѣтыхъ пророкъ и патриархъ и праведныхъ, свѣтыхъ мученикъ и исповѣдникъ!

Помани, Господи Боже, свѣтыхъ отецъ нашихъ и архіепископъ и всякую плоть, ѿже поманѣхомъ и ѿже не поманѣхомъ! Тамъ ихъ упокоѣ, во странѣ живыхъ, въ царствѣ Твоемъ, въ наслажденіи раѣ, въ недрѣхъ Авраама и Исаака и Іакова, свѣтыхъ отецъ нашихъ, отиодуже отѣже болѣзнь, печаль и воздыханіе, наже присѣцѣетъ свѣтъ лица Божіа и просѣцѣетъ всегда!

Нашу же кончину живѣтѣ христіанскую и благоудную и безгрѣшную въ мирѣ исправи, Господи, собираѣ насъ подъ

безгрешан, окупљајући нас око ногу изабраника Твојих, када хоћеш и како хоћеш, само да то буде непостидно и без греха, ради Јединородног Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, јер Он је једини који се без греха јавио на земљи.

Ђакон оренут народу, изговара:

За мир и добробит целога света и светих Божијих цркава, и за свакога од оних који су их помогли или имају намеру (да их помогну) и за народ који је овде присутан, и због свега и за све.

Народ пева:

И због свега и за све.

Свештеник гласно:

Даруј и нама и њима, као добар Бог и човекољубиви Владика

Народ пева на шести глас:

Смањи, одбаци, опрости, Боже, грехе наше, вољне и невољне, (учињене) у знању и незнању.

ноги избраних Твојих, егда хоћеш и јакже хоћеш, точию беззастыжѣнїа и прегрѣшенїи, ради Единороднаго Твоегó Сына, Господа же и Бога и Спаса нашегo Исуса Христа, Той бо есть Единъ безгрѣшенъ авнѣвыиѣа на земли!

Џце Архїерей литургицетъ, глаголетъ вси сослужащїи Іерей вѣдѣ, яце ли же ни, глаголетъ еѡ Единъ служай Іерей:

Въ первыхъ помани, Господи, отца и господина нашего, блаженнѣйшаго (имѡрѣкъ) Митрополїта (или Высокопреосвѣщеннѣйшаго Митрополїта нашего имѡрѣкъ), егóже даруй свѣтѣи Твоѣи церкви въ мирѣ, цѣла, чѣстна, здѡва, долгодѣнствующа, правъ правѡща слово Твоеѡ истинны!

Дїаконъ же зра къ людемъ возгласаетъ:

И ѡ мирѣ и благостоѡнїи всегó мїра и свѣтѣихъ Божїихъ церквѣй, и ѡ нихъже кїиждо принесѣ или въ помышленїи имать, и ѡ предстоѡщихъ людемъ, и ѡ вѣхъ и за всѡ!

И ѡбїе за сѡмъ възгласъ Архїереѡ (или Іереѡ):

Дѡждь и намъ, и намъ јакъ благъ и человекóколюбецъ Владыка!

Людїе поютъ: Ослаби, оцѡви, прости, Бóже, прегрѣшенїа наша бóльнѡа же и небóльнѡа, јѡже въ вѣденїи и не въ вѣденїи!

Свештеник гласно:

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Христа Твога, са којим си благословен и препрослављен са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима

Народ: И духу твоме.

Ђакон излази на северна олтарска врата, стаје на уобичајено место и окренут народу, изговара:

Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За принесене и освећене часне, пренебесне, неописиве, пречисте, славне, страшне, ужасавајуће, божанске дарове, Господу Богу нашем се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијерей:

Благодаћію и щедротами и человеколюбіємз Христѣ Твоемз, из Нїмже благословѣнз єси и препрославленз из пресвѣтѣмз и благїмз и животворѣщїмз Твоїмз дѣхомз, нынѣ и прїснѣ и во вѣки вѣкѣмз!

Людїе: Аминь!

Архијерей (или Іерей) знаменуетъ людїи:

Миръ вѣмз!

Людїе: И дѣхови твоємѣ!

Дїаконъ же изшѣдъ севернымн двѣрьми и ставъ на обѣмъмз мѣстѣ солеї из лицѣмз къ народѣ, глаголетъ дїаконства еѣа, ничтѣже людѣмз отвѣщаваіушымз:

Дїаконъ: Пѣки и пѣки и вѣнѣ мїромз Гѣподѣ помѣлимѣ!

Людїе: Гѣподи, помилѣй!

Дїаконъ: Ѡ принесѣнныхъ и освѣщенныхъ честныхъ, небѣсныхъ, неизречѣнныхъ, пречїстыхъ, славныхъ, стрѣшныхъ, ѣжасныхъ, божѣственныхъ дарѣхъ Гѣподѣ Бѣгѣ нашѣмѣ помѣлимѣ!

Людїе: Гѣподи, помилѣй!

Помолимо се да Господ наш, примивши их у свој свети и пренебесни и духовни жртвеник пошаље на нас своју божанску благодат и дар Свесветога Духа

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Измоливши јединство вере и заједницу Свесветога и Обожаваног Његовог Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Оче Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, славни Господе, блажена суштино само-својне доброте, Боже и Владико свега, који си благословен у векове векова, који седиш на херувимима и који си прослављен од серафима, пред којим стоје хиљаде хиљада и безбројно мноштво светих анђела и чете арханђела, Теби принете дарове, поклоне и приносе, прими као миомирисни мирис, пошто си благо-изволео да их осветиш и испуниш, Добри, благодаћу Христа Твога и Пресветога Твога Духа, освети, Боже, и наше душе, и тела, и духове, и дотакни се наших помисли, и испитај савести, и одбаци од нас сваку злу помисао, сваку срамну мисао, сваку стидну страст и похоту, сваку неподобну реч, сваку завист, и таштину, и лицемерије, сваку

Ђакон: Њѡ да Господъ Богъ нашъ, прїемь ѡ во свѣтѣй и пренебесный, мысленный и дѣховный Свой жертвенникъ вѣоню благоуханїѡ, возниспослетъ намъ божественнѣю благодѣть и даръ пресвѣтѣгѡ Дѣха помолнмѡ!

Людїе: Господи, помилуј!

Ђакон: Соединенїе вѣры и причѣстїе пресвѣтѣгѡ Бгѡ и поклонѣмагѡ Дѣха испросївше, сѡми себѣ и другѣ другѡ и весь жнвѡтъ нашѡ Хрїстѡу Бѡгу нашему предаднмѡ!

Людїе: Тебѣ, Господи!

Симъ глагóлемымъ, Архіерей (или Іерей) тайнѡ молнтѡ:

Бѡже и Оте Господа и Бѡга и Спѡса нашегѡ Исѣѡ Хрїстѡа, великонменїте Господи, блаженное естество, незавїстнаѡ елагосте, всѣческихъ Бѡже и владыко, сѡй благословѣнъ во вѣки вѣкѡвъ, сѣдѡй на херувїмѣхъ и сѡбнмый отъ серафїмъ, влѡже предстоѡтъ тѣсѡщы тѣсѡщы и тмы темъ* свѣтѣхъ аггелъ и архѡггелъ вѡннствъ, прннееннѡѡ ѡѡ Тебѣ дары, длѡнїѡ, плоды вѣоню благоуханїѡ прїнмї, ѡже освѣтїти и совершїти сподѡбнѡѡ ѡсї, блѡже, Благодѣтїю Хрїстѡа Твоегѡ и пресвѣтѣгѡ Твоегѡ Дѣха! Освѣти, Владыко, наша дѡшы и тѣлѡѡ и дѡхн и осѡжнї помыслѣнїѡ, и нѡтѡжнї сѡвѣстнї: и нждѣнн отъ насъ всѡкъю мысль лѡкѡвѡю, всѡкїй помыслъ стѡдннй, всѡкъю

лаж, свако лукавство, свако животно искушење, сваку сујету, свако зло, свако клеветање, свако среброљубље и немарност, сваку злу побуду тела и духа недоличну Твоје светиње.

Затим свештеник изговори гласно:

И удостоји нас, Владико Човекољупче Господе, да смело и неосуђено, чистим срцем, просвећеном душом, непостиђеним лицем, освећеним устима смео призивати Тебе који си на небесима Бога Оца и говорити:

Сви присутни у храму изговарају заједно:

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насуштни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

И не уведи нас у искушење, Господе, Господе сила, који знаш немоћ нашу, већ нас избави од Злога и од дела његових и од сваке повреде и саблазни његове, ради имена Твога светог које смо поменули у нашем смирењу.

пóхоть и помышлѣнїе срáмное, всáкое слóво неподóбное, всáкую зáвисть и сѣмѣдрїе и лицемѣрїе, всáкую лжy, всáкую лeсть, всáкое искyшѣнїе житѣйское, всáкое лeбостажáнїе, всáкое тщеслáбїе, всáкую злóбу, всáкую áрость, всáкїй гнѣвъ, всáкое злoпoмнѣнїе, всáкую хyль, всáкое сребролóбїе и нерадѣнїе, всáкое движѣнїе плóти же и дѣла, отчyждѣнное бóли свaтýини Твоеá!

Кóзглас:

И сподóбен насz. Владыко, чeлoвѣколóбчe Гóспoди, co дeрзновѣнїемz неoсyждѣннo чýстымz сeрдцeмz, дyшeю прoсвѣщѣннoю, непocтýднымz лицѣмz, освaщѣнными yстнáми смѣти призывáти Тебe, Íже вz небecѣхz свaтáго Бóга Отцá, и глагóлати:

Людіе: Отче нашz, Íже єси на небecѣхz, да свaтýи́тсa íмa Твое, да прїидетz цáрствe Твое, да вѣдетz бóла Твоеá, íккw на небecи, и на землї! Хлѣбz нашz нaдѣщный дaждь намz днесь! И oстáвн намz дóлгн нáшa, íккwже и мы oстaвлáемz должникóмz нáшымz! И не введи насz во искyшѣнїе, но избáвн насz oтз лyкáвaгw*!

Архїерей (или Іерей) мóлитсa вz свѣѣ глагóла:

И не введи насz во искyшѣнїе, Гóспoди, Гóспoди силz, вѣдый нeмoщь нáшy, но избáвн насz oтз лyкáвaгw и oтз дѣлz єгw, и oтз всáкaгw озлoвлѣнїa и кóзней єгw íмене рáдн Твоегw свaтáгw, наречѣннагw на нáшемz смнрѣнїн!

Свештеник гласно:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твојем.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Ми, слуге Твоје, Господе приклонисмо своје главе пред светим Твојим жртвенжом, очекујући од Тебе богату милост; и сада нам пошаљи Твоју богату милост и благослов Твој, Владико, и освети наше душе и тела и духове, тако да будемо достојни причесници и учасници у светим Твојим тајнама, за опроштај грехова и вечни живот.

Свештеник гласно:

Јер Ти си обожавани и прослављани Бог наш, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Свесвети, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Возглас:

Іа́кѡ Тво́е ѡ́цтѣ ца́рствѡ и́ сла́ва, О́тца́ и Сы́на и Свѣта́гѡ Дѡ́ха, ны́нѣ и прѣ́сно и во вѣ́ки вѣ́кѡвъ!

Людѣ: Аминь!

Архіере́й (или Іере́й): Миръ всѣмъ!

Людѣ: И дѡхѡви твоѡмѡ!

Діаконъ: Главы́ наша́ Господеви́ приклони́мъ!

Людѣ: Тебѣ́, Госпо́ди!

Архіере́й (или Іере́й) тѣ́лнѡ:

Тебѣ́ приклони́хомъ ра́би Тво́и, Госпо́ди, вѣ́и наша́ предъ свѣта́ымъ Тво́имъ же́ртвенникомъ, ча́юще отъ Тебѣ́ бо́гатыа́ ми́лостѣи! Бо́гатыю́ и ны́нѣ́ Благодѣ́тъ Тво́ю́ и благосло́вѣнїе́ Тво́е́ ниспослѣ́ намъ, Влады́ко, и освѣ́ти́ наша́ дѡ́шы и тѣ́леса́ и дѡ́хи, іа́кѡ да досто́йни бѡ́демъ причѣ́стницы́ и о́бщницы́ свѣта́ыхъ Тво́ихъ тѣ́лнъ во со́ставленїе́ грѣ́хѡвъ и жи́знь вѣ́чнѡю́!

Возглас:

Ты́ бо́ покланѣ́емъ и сла́внѡмъ ѡ́цѣ, Бо́же́ нашъ, и ѡ́днѡро́дный Тво́й Сынъ́ и дѡ́хъ Тво́й пре́свѣтѣ́й, ны́нѣ́ и прѣ́сно и во вѣ́ки вѣ́кѡвъ!

Людѣ: Аминь!

Свештеник, окренут народу, благосиља, и изговара гласно:

И да буде благодат и милост Свете и Јединосуштне, Несаздане, Нераздељне, и обожаване Тројице са свима вама

Народ: И са духом твојим.

Ђакон окренут народу, подигне своју десну руку и изговара гласно:

Са страхом Божијим пазимо.

Свештеник благосиља и уздиже свети Хлеб, и изговара сасвим тихим гласом ову молитву:

За време док свештеник чита ову молитву, треба да је потпуна тишина у храму.

О Свети, који почиваш у светима, Господе, освети нас речју Твоје благодати и силаском Свесветога Твога Духа, јер си онај који је рекао, Владико: будите свети као што сам ја свет, Господе Боже наш.

Непостижни Боже, Речи, који си јединосуштан са Оцем и Свесветим Духом, Савечни, Нераздељни, прими чисту песму за света Твоја жртвопиношења са херувимима и серафимима и од мене грешнога, који узвикује и говори.

Тајже знаменује тз Архїерей (или Іерей) сватѣѣ дѣры
нзшедз на солею глаголетз кз людемз благословенїе єе
воздѣтѣмн рѣкѣмн:

Да ездѣтз елагодѣтн н мїлостн сватѣѣ н єднносѣцннѣ,
несоздѣннѣ н нераздѣльнѣ н поклонѣемѣ Троїцы со
всѣмн бѣмн!

Людіе: Н со дѣхомз твоїмз!

Дїаконз зрѣ кз людемз н воздѣвз дѣвндо рѣкѣ глаголетз:
Со стрѣхомз божїмз вонемемз!

Архїерей (или Іерей) возвышаєтз сватѣѣ хлѣвз н
глаголетз вз свѣѣ молїтвѣ єїо (ывѣлетз же вз храмѣ
молчѣнїе вѣїе, людемз прїклоншымз главы своѣ, дондеже
Архїерей молїтѣѣ):

Сватѣѣ, Іже во сватѣѣхз почнѣлїѣ, Господн, осветї нас
слобкомз твоєѣ елагодѣтн н нѣчїемз преевѣтѣгѣ дѣхѣ
твоєгѣ! Ты бо реклз єєн, Владыко: Сватѣн єдннѣ, тѣкѣ
Ізз свѣтѣ єемѣ, Господѣ богз вашз!*

Н еце молїтвѣ єїо:

Непостжїмѣй божѣ слово, Отцѣ н преевѣтѣомѣ дѣхѣ
єднносѣцннѣ, сопрїносѣцннѣ н нераздѣльнѣ, прїмї чїстѣю
пѣснѣ во сватѣѣхз твоїхз бескрѣвнѣхз жѣртѣвѣхз єз
херѣвїмѣ н серафїмѣ н отз менѣ, грѣшнагѣ, вопїюца н
глаголюца:

Свештеник гласно: Светиње светима!

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца са Светим Духом, коме нека је слава у векове векова.

Ђакон окренут народу, изговара гласно:

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашега (изговара његово име) и за сваку душу која тугује и која је уцвељена, којој су потребни милост и помоћ Божија, и брзо обраћање заблуделих, исцељење болесних, ослобођење заробљених, упокојења преминулих отаца и браће, сви усредно рецимо: Господе, помилуј.

Народ пева на шести глас дванаест пута:

Господе, помилуј.

Ђакон, окренут народу, изговара гласно:

У миру Христовом певајмо.

Ђакон улази кроз царска врата у олтар, затвара царска врата, а народ пева причастан:

Кóзглас:

СВѦТѦА СВѦТѦМЪ!

Людїе: ЕДИНЪ СВѦТЪ ЕДИНЪ ГОСПОДЪ ИИСУСЪ ХРИСТОСЪ
ВО СЛАВУ БОГА ОЦѦА СО СВѦТѦМЪ ДУХОМЪ,
СМѦЖЕ СЛАВА ВО ВѦКН ВѦКѦМЪ!

Дїаконъ зрѦ къ людѦмъ:

Ω спасѣнїи и заступлѣнїи блаженнѣйшагѡ отцѧ нашегѡ
(имѡрекъ) Митрополїта (или Высокопреосвѡщеннѣйшагѡ
Митрополїта нашегѡ имѡрекъ) и ѡ всѧкой дүшї
скорѣйшей и озлбленнѣй, милости и помочи Божїа
трѣбующей и ѡ обращѣнїи заблудшихъ, нецѣлѣнїи
болащихъ, незблѣнїи пафнѣнныхъ, упокоѣнїи
преждепочнѣвшихъ отѣцъ же и братїи вси прилежнѡ рцѣмъ:
Господи, помнїлїи!

Людїе: Господи, помнїлїи! (12)

Окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја
(Псалам 34:1-28)

Стих:

Благосиљаћу Гспода у свако доба, похвала Његова
увек је у устима мојим.

Народ опет пева:

Окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја

(Псалам 34:1-28)

Стих: Благосиљаћу Гспода у свако доба, похвала
Његова увек је у устима нмојим.

Народ опет пева: Окусите

Свештеник прелама Све ти Хлеб, кога држи обема
рукама на два дела, благосилајући га претходно. Део
који држи у левој руци, опет ставља на дискос, а део
који држи у десној руци, опет прелама на два дела,

Сједињење пресветога Тела и часне Крви Господа и
Спаситеља нашег Исуса Христа. Сједини се и освети
се и испуни се у име Оца, и Сина, и Светога Духа

(Ђакон узме од црквењака топлу воду, узме благослов
од свештеника, ништа при томе не говори, и сипа је у
свети Путир).

Глаголющү діаконү еїа, Архієрєй (или Ієрєй) преломлѣтѣ
свѣтѣй хлѣбъ въ двѣ чѣсти, полагаѣа пакн на дїскоуз
держнмүю шѣнцєю чѣстѣ, держнмүю же деснїцєю ещє
преломлѣтѣ въ двѣ чѣсти, отѣ нїхже чѣстѣ еъ печѣтїю
Кѣ полагаѣтѣ на дїскоуз, а другѣю еъ печѣтїю ХС влагѣтѣ
во свѣтѣй потїрѣ, глагола тѣмъ:

Соеднєнїе пресвѣтѣгѣ тѣла и чєстнѣа крѣве Гѣспода и
Гѣга и Спѣа нашегѣ Исуса Христа!

Присовокуплѣтѣ же и ещє:

Соеднїшасѣ и освѣтїшасѣ и совершїшасѣ свѣтѣа дѣрѣ
еїа во нѣма Отца и Сѣна и Свѣтѣгѣ Дѣха, вмѣже слава
и держѣва во вѣкн!

Део КА свештеник ставља на дискос и тада прелама део на коме је означено ИС и НИ. Разлама руком делове ИС, НИ и КА тако да буде довољно за све који желе да се причесте.

Ђакон говори тихо, тако да га чују они који су око часне Трпезе:

Господе, благослови.

Свештеник говори тихо:

Нека благослови Бог који благосиља и освећује и који нас усмерује ка божанском страху, нас и све који верујући хоће да се причесте.

Свештеници у олтару кажу: Амин.

Ђакон опет тихо

Господе, благослови.

Свештеник:

Окусите и видите како је добар Господ, који се дели и неразделив је, који се раздаје вернима и неисцрпан је, за опроштај грехова, и за живот вечни, сада и увек и у векове векова.

Такође преломајућу и часть свѣтѣгѣ хлѣба, на неѣже печѣтѣ ИС и НИ, глагола: Се агнецъ Божїи, Сынъ Отчѣа, взѣмлаи грѣхъ міра*, закланнїи за живѣтѣ міра и спасѣнїе

Раздробляјућу же части ИС, НИ и КА, во еже довольну быти всѣмъ хотѣщымъ причастїи, глагола: Свѣтѣа часть Христѣва, непѣльа благодѣти и истинны Отца и Свѣтѣгѣ Духа, Емѣже слава и держава во вѣки вѣкѣвъ!

Скончаннѣу бывшѣу пѣнїю

Господи, помилуй!» (12) л

Глаголетъ дїаконъ зра къ востѣкѣмъ:

Господи, благослови!

Архїерей:

Господь благословитъ ны и неосужденны сохранитъ причащенїемъ пречистыхъ дарѣвъ Бгѣу, нынѣ и прїсно и во вѣки вѣкѣвъ!

Людїе: Аминь!

Дїаконъ пакн: Господи, благослови!

Архїерей:

Господь благословитъ и сподобитъ насъ непорѣчными перстѣи взимати разжженнїи угль и влагати во уста вѣрныхъ* во очнщенїе и обновленїе душъ же и тѣлѣсъ нхъ, нынѣ и прїсно и во вѣки вѣкѣвъ!

Свештеници у олтару кажу: Амин.

Свештеник пред часном Трпезом чита полугласно молитву пред свето Причешће:

Владико Христе Боже наш, небески хлебу, храно целог света сагреших небу и пред Тобом, и нисам достојан да се причестим светим и пречистим Твојим тајнама, али ради доброте.

Людје: Аминь!

Архїерей же (или Іерей) обрацѣса кз людємз возгласаетъ: Вкүсїте и вїднѣте, какъ Хрїстосъ Господь, раздроблѣмый и нераздѣлѣмый, вѣрнымз раздавѣмый и нежданвѣмый во оставленїе грѣхѡвз и жнзнь вѣчнүю, нынѣ и прїснѡ и во вѣки вѣкѡвз!

Людје: Аминь!

Таже дїаконз кз людємз:

Вз мнрѣ Хрїстовѣ воспоимз!

По семз дїаконн вхѡдѣтъ во олтарз малымн двѣрьми, людје же поютъ причастный стїхъ: Вкүсїте и вїднѣте, какъ Хрїстосъ Господь! Аллѣлїа!

Здѣ затворѡютъ царскїа двѣри и завѣсү ко причащенїю священнослужїтелей. Стѡнүтъ же сослужащїи окрестъ свѣтлыа трапѣзы благоговѣннѡ и внемлютъ молїтвѣ Архїерѣа предъ причащенїемз:

Владыко Хрїстѣ Бѡже нашъ, небесный хлѣбе, пїще всегѡ мїра, согрѣшнїхъ на небо и предъ Тобою и нѣсмь достѡннз причастїтисѡ свѣтлыхъ и пречїстыхъ Твоиухъ тѡннствз.

Твоје и неисказане трпељивости, учини ме достојним и неосуђеним, и непостјиженим да се причестим пресветим Телом и часном Крваљу, за опроштај грехова и живот вечни.

Свештеник узима једну честицу Светога Агнеца и са сваком предостро-жношћу се причешћује, говорећи у себи:

Тело Христово.

Тада даје једну частицу светог Агнеца и ђакону, и при давању каже:

Тело Христово.

После тога свештеник узима свети Путир с убрусом, и причешћује се из њега по обичају говорећи: Крв Христова, чаша живота.

Тада причешћује и ђакона, такође говорећи:

Крв Христова, чаша живота,

Ђакон одговара: Амин.

После овога свештеник исече на Дискосу свети Агнец на частице ради причешћивања верника.

Ђакон изговара:

Господе, благослови.

Но Твоєю благагоутию и неизреченнымъ долготерпѣниемъ достойна ма сотвори и неосужденна и непостыдна причаститица пресвѣтѣла и честнаго крѣва во оставленіе грѣхѣвъ и жизньъ вѣчную!

И причащѣетсѣ Архїерей (или Іерей) свѣтѣла глагола въ себѣ:

Тѣло Христово!

Причастивсѣ самъ, Архїерей преподаетъ служящимъ Іереемъ и діаконѣмъ свѣтое тѣло, глагола коемѣждо:

Тѣло Христово! Я прїеммаю по обычаю на длани своѣ отвѣщаваетъ: Аминь!

Тѣже поемлетъ Архїерей свѣтѣло чашу съ платомъ и приобщаетсѣ, глагола въ себѣ: Крѣвь Христова чаша жизни! Тѣже глаголетъ приобщѣа отъ чашн сослужащихъ Іереевъ и діаконѣвъ, они же отвѣщаваютъ: Аминь!

Зри, да части свѣтѣла Христова, тѣже на дискосѣ, никакѣже по причащеніи священнослужителейъ въ потѣрѣ вложіши!

Скончавшусѣ пѣснопѣнію причастнаго стѣха, открывають завѣсу и царскіа врата, діаконъ же ставъ у деснаго страннаго свѣтѣла трапѣзы глаголетъ:

Господи, благослови!

Свештеник:

Господ ће нас благословити и учинити да непорочним прстима прихватимо ужарени угаљ и ставимо га у уста верника ради очишћења и обновљења њихових душа и тела сада и увек и у векове векова

Тада ђакон отвара царска врата и свештеник даје ђакону свети Дискос, тихо говорећи:

Слава Богу који је осветио и који освећује све нас.

Ђакон узима свети Дискос од свештеника и тихо изговара:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи је слава Твоја и Твоје царство траје у векове векова,

Затим свештеник тихо изговара

Благословено име Господа Бога нашега у векове векова

Ђакон на царским вратима, за моменат прекида појде који певају причастан, и гласно изговара:

Са страхом Божијим приступите.

(Појци настављају певање причастна.)

Ђакон и свештеник стоје пред царским вратима. Ђакон са јужне, са светим Дискосом у левој руци, а свештеник са северне стране са светим Путиром.

Верници долазе код ђакона који им ставља частицу

Архїерей (или Іерей) подаетъ чашу дїаконѹ глагола: Слава Бѹгу освѣтившему и освѣщающему всѣхъ нас!

Дїаконъ же прїемла отъ Архїерейа (или Іерейа) свѣтѹю чашу, глаголетъ:

Вознесїа на небеса, Бѹже, и по всеѹ землї слава Твоѹ*, и царство Твоѹ пребываетъ во вѣки вѣкѹвъ!

Архїерей (или Іерей):

Благословенно имя Господа Бога нашего во вѣки вѣкѹвъ!

Тѹже вземлетъ Архїерей (или Іерей) дїскосъ со свѣтымъ хлѣбомъ, дїаконъ же нехѹдитъ съ чашею во свѣтѹю двѣрн и показѹа ю людемъ возгласаетъ:

Со страхомъ Бѹжїимъ приступите!

Людїе поютъ: Благословенъ градъїи во имя Господне*!

Неспѹли уста моѹ хваленїа, Господи, и радостнїи испѹли уста моѹ, іакѹ да воспѹю славу Твоѹ!

светог Агнеца у уста, при чему изговара:

Тело Христово.

Верник одговара:

Амин.

Тада долазе код свештеника, који их причешћује тако, што верник пије из светог Путира, при чему свештеник изговара:

Крв Христова, чаша живота.

Верник који се причешћује одговара; Амин.

Пошто су свештеник и ђакон причестили народ, враћају се у олтар и постављају свети Путир и Дискос на часну Трпезу. Ако је свештеник на проскомидији вадио частице за живе и преминуле, онда их ставља у свети Путир; узима кадионицу, кади свети Путир, и изговара ову молитву тихо:

И стáнетъ Архіерейъ съ дѣискомъ во двѣрехъ, дѣаконъ же съ чашею предъ нѣконою Божіа Матере. Причастницы нъз мѣранъ (ѣще сѣть) подхóдѣтъ со смиренїемъ и благоговѣнїемъ ко Архіерееви прѣжде, ѣже коемѣждо нхъ глаголетъ: Тѣло Христово! и благѣтъ деснїцею часть свѣтагѣ тѣла во уста, хрїстїанннхъ же отвѣщавѣетъ: Аминь! И потреблѣетъ воспрїѣтѣю частьцѣ; по семъ подхóдѣтъ къ дѣаконѣ, ѣже глаголетъ коемѣждо нхъ: Крѣвь Хрїстова чаша жнзни! И подаѣтъ чашѣ нмъ отпїти, хрїстїанннхъ же отвѣщавѣетъ: Аминь! И причащѣетсѣ отъ чашн честнѣа крѣве Хрїстова. (Въ Закѣндѣ же по причащѣнїи свѣщеннослужїтелей влагѣютъ частьцы свѣтагѣ тѣла Хрїстова въ потїръ и тѣкѣ причащѣютъ мѣранъ лжнїцею, ѣкѣже сѣть обычїа на лїтургїахъ Васїла Великагѣ, Іѣанна Златоустѣа и прѣждеосвѣщеннхъ дарѣвъ).

Скончѣвшѣа причащѣнїю, Архіерейъ (или Іерейъ)

благословѣетъ людѣй дѣискомъ, глагола:

Спасї, Бóже, людн Твоѣ и благословн достоѣнїе Твоѣ!

Людїе поютъ: Благодарнмъ Тѣ, Хрїстѣ Бóже нашъ, ѣкѣ сподобнлз сѣи насъ причастїтисѣ тѣла и крѣве Твоѣа во оставлѣнїе грѣхѣвъ и въ жнзнь вѣчннѣю! Неосѣжденн насъ сохрани, мóлимсѣ, ѣкѣ благъ и челоѣколѣбѣецъ!

По причащѣнїи людѣй вхóдѣтъ Архіерейъ же и дѣаконъ во свѣтѣй олтарѣ и полагаютъ свѣтагѣ на свѣтѣю трпѣзѣ.

Развеселио си нас, Боже, у јединству Твоме, и Теби приносимо благодарну песму, плод уста, објављујући благодат Твоју. Нека са кађењем овим оде горе к Теби, и да се не врати назад узалудна, већ нам ради ње подари миомирис Пресветог Твога Духа пречисто и неотуђиво миро. Испуни уста наша хвалом, и усне наше радошћу, и срце радошћу и весељем, у Христу Исусу, са којим си благословен, са Пресветим Твојим Духом, сада и у-век и у векове векова

Свештеник онда односи свети Путир на жртвеник. При томе ништа не говори. Онда се враћа ка часној Трпези и савија антиминос.

После причешћа Божанским тајнама, народ пева:

Испуни уста моја хвалом, Господе, и испуни усне моје радошћу, да бих певао славу Твоју.

Ђакон излази на северна врата, стане на доле и окренут народу, изговара гласно:

Архидјакон благочељно узима чашу са свјетом хлјевом (лице сучь) отъ дѣскога въ потѣрѣхъ со всѣмъ опачетствомъ и прїимъ кадильницѣ кадѣтъ свѣтѣмъ тайнѣмъ, глагола тайно молѣтвѣ еѣ:

Возвесели насъ, Боже, соединенїемъ Твоимъ и Твоимъ приношенїемъ пѣснь благодаренїа, плодъ устенъ, неповѣдающихъ благодать Твою, съ кадильномъ еимъ! Да възидетъ же предъ Тѣмъ, Боже, и да не возвратитца воще, но даруй намъ егѡ ради благоуханїе пресвѣтѣмъ Твоимъ Духомъ, миро пречистое и неотемлемое! Исполни уста наша хваленїемъ и устенѣмъ нашимъ радостнымъ и ердце радостнѣмъ и веселїемъ во Христѣ Иисусе Господѣ нашемъ, съ Нимъ же благословенъ еси со свѣтѣмъ Твоимъ Духомъ, нынѣ и прїеи и во вѣки вѣковъ!

Единъ отъ іереевъ вземлетъ свѣтѣмъ чашу, дїаконъ же дѣскою и отнѣмлетъ ѡна свѣтѣмъ жертвенникъ безъ каженїа и ничтоже глаголюще.

Тѣмъ же свѣтѣмъ антиминосъ и дїаконъ, изшедъ северными двѣрьми и ставъ на еоемъ мѣстѣ на солѣи съ лицемъ къ народу, глаголетъ:

Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да би нам ово причешће светим Његовим тајнама било на одбацивање злог делања, као позив вечнoг живота, за заједницу и дар Светога Духа помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Поменувши пресвету, пречисту, преславу, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима и праведнима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу пре-дајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник пред часном Трпезом чита тихим гласом ову молитву:

Боже, који си због великог и неисказаног милосрђа снисходљив према слабостима слугу Твојих, и који си нас удостојио да имамо удела на овој небесној трпези, не осуди, Владжо, нас грешне због причешћивања пречистим Твојим тајнама, већ нас сачувај, о Добри, у освећењу, тако да будући достојни Пресветога Твога Духа, примимо део и наслеђе са свима светима који су Ти угодили од памтивека, у светлости лица Твога, милосрђем Јединородног сина Твога,

Ђакон: Паки и паки, вѣнѣ мѣромъ Господу помолнѣмъ!

Людѣ: Господи, помилуй!

Ђакон: Гакъ да вѣдетъ намъ причащеніе свѣтѣи въ отгнаніе всѣхъ лукавыхъ вѣщн, въ напѣтїе животѣ вѣчнаго, во общеніе и даръ свѣтаго Дѣха помолнѣмъ!

Людѣ: Господи, помилуй!

Ђакон: Пресвѣтѣю, пречистѣю, преславу, благословенную Владичицу нашу Богородицу и приснодѣву Марию со всѣми свѣтѣими и праведными помандѣше, сами себе и другъ друга и весь животъ нашъ Христѣ Богу предадимъ!

Людѣ: Тебѣ, Господи!

Сіа дѣаконѣ глаголющѣ, Архїерей (или Іерей) стоѣ предъ свѣтою трапезою тайнъ молнѣтъ сице:

Боже, многогъ радн и неизреченнаго благоутробїа снисходїи къ немощи рабъ твоихъ и подобнаго насъ причастїи твоей свѣтѣи трапезы, да не осуднши насъ, Владыко, грѣшныхъ, во причащенїи пречистыхъ твоихъ тайнъ, но сохрани насъ, Блаже, во свѣтѣи, гакъ да достоїнн бѣвше пресвѣтаго твоего Дѣха обратимъ часть и наследїе со всѣми свѣтѣими отъ вѣка Тебѣ

Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен, заједно са Пресветим, и Добрим, и Животворним Твојим Духом, свада и увек и у векове векова,

Свештеник гласно:

Јер се благосиља, и освећује се, и прославља се пречасно и великолепно свето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова,

Народ: Амин.

Свештеник, окренут према народу, благосиља и говори гласно:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

Боже велики и дивни, погледај на слуге Твоје, јер смо Теби приклонили главе, и простри Твоју моћну руку, испуњену благословом, и благослови народ Твој, и сачувај наслеђе Твоје, тако да свагда и непрестано прослављамо Тебе, јединог живог и истинитог Бога нашег, Свету Једносуштну Тројицу, Оца и Сина и Светога Духа.

благоугодившимни во свѣтѣ лицѣ Твоегѡ! Щедрѡтѣми ѣдннорѡднагѡ Сына Твоегѡ, Гѡспода же и Спѣса нашегѡ Инѣса Христѣа, съ Нѣмже благословѣнъ еси со превѣчѣтымъ и благѣмъ и живѡтвѡрѡщимъ Твоимъ Дѡхомъ, нынѣ и прѣснѡ и во вѣки вѣкѡвъ!

Возглас:

Иѣкѡ благословѣнъ и свѣтѣнъ и прославѣнъ всѣчестнѡе и великолѣпѡе свѣтѡе ѣмѡ Твоѡ, Отца и Сына и свѣтѡгѡ Дѡха, нынѣ и прѣснѡ и во вѣки вѣкѡвъ!

Людѣ: Аминь!

Архїерей (или Іерей) знаменуетъ людѣ:

Миръ всѣмъ!

Дїаконъ же ѡбѣе глаголетъ:

Главы наша Господевн приклонимъ!

Людѣ: Тебѣ Господи!

Архїерей (или Іерей) глаголетъ члннѡ молнтвѣ:

Боже великїи и дивный, прїзри на рабы Твоѡ, ѣкѡ Тебѣ вѣи приклонїхомъ, и простри рѡкы Твоѡ державнѣю, испѡлненнѣю благословѣнїи, и благословї людн Твоѡ и сохрани достоѡнїе Твоѡ, ѣкѡ да прѣснѡ и всегдѡ слѣвимъ Теѡ, ѣдннѡго жнѣѡго и истиннаго Бога нашегѡ, свѣтѡгѡ и ѣднносѡщнѣю Трѡнцу, Отца и Сына и свѣтѡгѡ Дѡха!

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи и ми Ти дугујемо свако славословље, част, поклоњење и благодарење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: У миру Христовом изиђимо.

Свештеник излази кроз царска врата из олтара и стаје на средину храма, међу народ, па окренут према истоку говори гласно ову молитву:

Од силе у силу усходећи, и испунивши сву божанствену службу у храму Твоме, и сада се молимо Теби, Господе Боже наш: удостој нас савшреног човекољубља, исправи пут наш, укорени нас у страху Твоме, смилуј се на све и покажи нас достојнима Твога небеског царства, у Христу Исусу Господу нашем, са којим припада Теби част и власт, заједно са Пресветим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон окренут народу, изговара гласно:

Отпуштате се у миру.

Возглас:

ТееѢ бо подобѣетъ и дѡлженствуетъ отъ вѣѣхъ насъ вѣѡкое славослѡбіе, честь, поклонѣніе и благодарѣніа, Отцѣ и Сынѣ и Свѡтѡму Дѡху, нынѣ и прѣснѡ и во вѣки вѣкѡвѣ!

Людѣ: Ѳминь!

Діакон:

Съ мѣромъ Христѡвымъ изыдемъ!

Архїерей (или Іерей) изшеде изъ олтарѡ свѡтѡмн двѣрѡмн и ставъ средѣ народа, глаголетъ молитву сію зра къ

Востѡкомъ:

Отъ силы въ силу шѣствующе и всю въ храмѣ Твоѡмъ испѡлнѡвше божѣственнѡю службу и нынѣ молимъ Тебѣ, Господи Боже нашъ, совершеннаго челоѡколюбіа Твоегѡ сподѡби насъ! Исправѣ нашъ путь, укорени насъ въ стѣрѣѣ Твоѡмъ, вѣѣхъ помѣлѣи и небѣснаго Твоегѡ царствѡа достѡйны покажи во Христѣ Индеѣ Господѣ нашемъ, съ Нимже Тебѣ подобѣетъ слава, честь, державѡ, кѡпнѡ со пресѡтѡмъ Дѡхомъ, нынѣ и прѣснѡ и во вѣки вѣкѡвѣ!

Людѣ: Ѳминь!

Діакон:

Отпущѡетеса съ мѣромъ!

Свештеник са содеје благосиља народ и говори гласно:

Благослови се Бог, који благосиља и освећује нас причешћивањем светим и пречистим тајнама Његовим, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник подели народу нафору, који с миром одлази својим домовима. Затим свлачи са себе свештене одежде; то чини и ђакон, пошто је употребио Свете Тајне, и онда одлазе својим домовима благодарећи Бога.

**Овако се завршава Божанствена литургија
светога апостола Јакова**

КРАЈ И БОГУ СЛАВА

Архїерей (или Іерей):

Благословѣнъ Богъ, благословлѣнъ и освящѣнъ насъ причащѣніемъ свѣтыхъ и пречистыхъ Своихъ таинъ, нынѣ и прѣсно и во вѣки вѣкѣвъ! Аминъ!

И идутъ людѣ во своѣ и, Архїерей же и сослужившїи ѣмъ облачѣются свѣтыхъ одеждъ; такъже и діаконъ по потреблѣніи свѣтыхъ таинъ, и идутъ вси во своѣ и благодарѣще Бога.

Конецъ и Богу слава!

